

IRKA-FIRKA

Varjú Rita, Halábor

Markó Ádám, Nagyberég

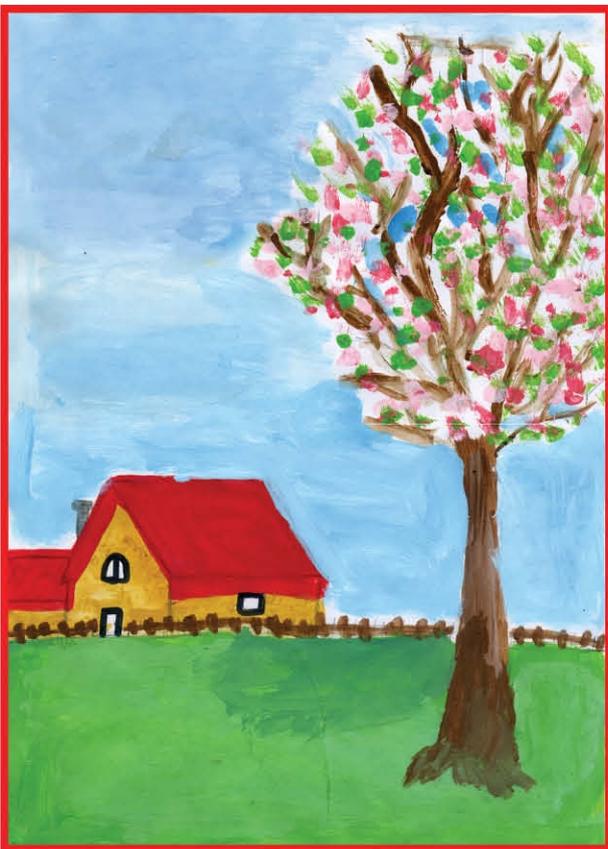
Beregszászi Fábián Boglárka, Beregszász

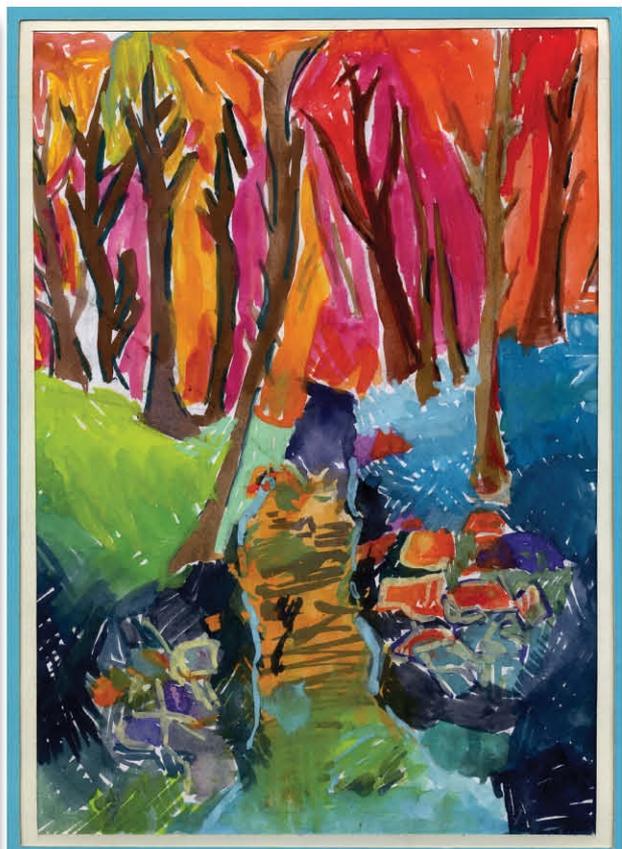
Zán Fábián Panna, Mezővári

Rádik Krisztián, Kígyós

Kovács Boglárka, Beregszász

Lengyel János
Édesanya

Édesanya szülőanya,
Gyöngyszemmé lesz
Minden szava.
Életet ad áldott méhe,
Szívét hagyja gyermekére.

Madár János
Aranysuhanású

Napot,
folyók
kék arcát,
egeket,
néked adom
a távoli hegyeket,
Anyám;
erdőt,
mezőt,
a tavasz
minden ágát,
csillagok
legszebb virágát!

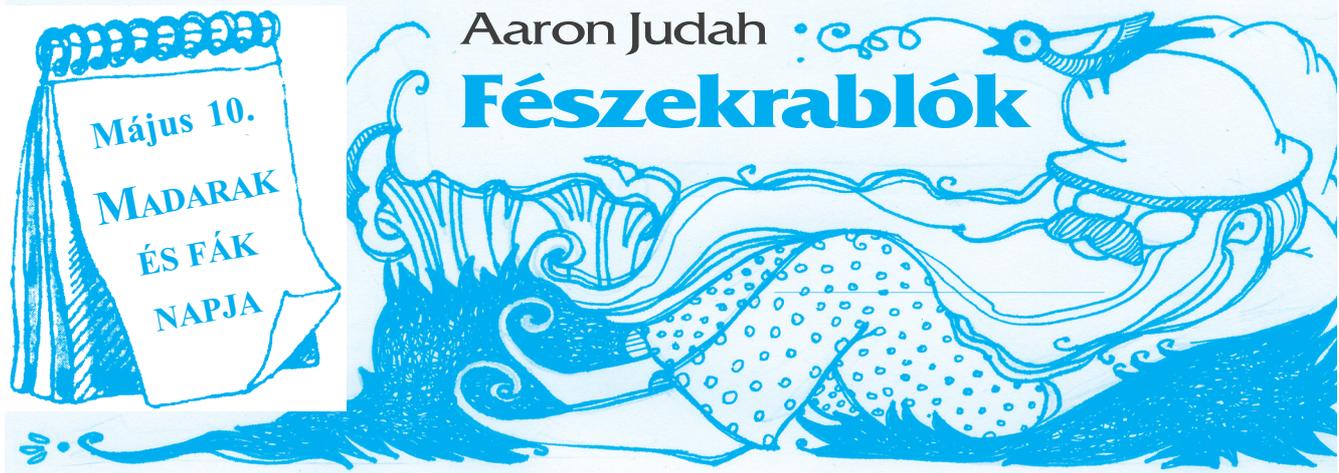
Szalai Borbála

**HA ÉN...
... CSILLAG
VOLNÉK**

Ha én csillag volnék
a bakacsin égen –
este anyácskámhoz
lopakodna fényem:
odatelepedne
nyitott ablakába,
s őrködne, hogy nyugodt,
békés legyen álma...
Vigyázná a csendet,
ne zavarja semmi...
Ezért szeretnék én
kicsi csillag lenni!...
S mikor a hajnalpír
szétfolyna az égen –
anya békés álmát
megköszönné nékem...

**... FECSKE
VOLNÉK**

Ha én fecske volnék,
villásfarkú fecske,
reggel odaülnék
mindig az ereszre...
Anyát keltegetve
fecskenyelven szólnék,
ha én villásfarkú
kicsi fecske volnék...
Hogyha fecske volnék,
villásfarkú fecske,
ősszel nem költöznék
anyácskámtól messze...
Nem repülnék délre,
napsugaras tájra,
mely idegen nékem,
hol senki se várna...
Nem hagynám itt anyát,
hogy a szíve fájjon...
Együtt telelnénk át
zord hazai tájon...
Szárnya alá venne,
mint fiát a fecske,
anyai szívével
engem melengetne!...

Macóca úton-útfélen hallotta, hogy egyesek jó pénzt fizetnek mindenféle madártojásért. Nem azért veszik, hogy megegyék. Gyűjtik őket, mint más a bélyeget. Ezért Macóca úgy döntött, hogy ő is elmegy madártojásért az erdőbe. Amint barátai meghallották, miben töri a fejét, elhatározták, ők is vele tartanak.

Egy reggel fel is kerekedtek. A hét barát pompás látványt nyújtott. Macóca hosszú, villás végű botot vitt, hogy azzal rázza meg a fészkeket. Kengu széles szájú lepkehálót hozott, hogy azzal kapja el a lehulló tojásokat. Csacsinál horog volt és mászókötel. Boci látócsóvel szándékozott felkutatni a magasban a fészkeket. Paci vállán gereblye himbálózott, hogy a tüskés bokrokba rakott fészkeket kihúzza vele. Teve csúzlit lóbált, azzal lövi majd le a fészket, amit másképp nem érnek el. És arra számítva, hogy a kotló madarak megdühödnek, és megtámadják őket, Elef Anti öreg tölcséres flintát hozott.

Úgy masíroztak végig a kisvároson, mint egy csatába induló regiment. Büszkén figyelték, milyen riadt képpel bámulják őket a járőrelők. Mikor épp az erdőhöz értek, egy idős úr andalgott elő a fák közül, és barátságosan köszöntötte őket.

– Van szerencsém! Hová, hová, ha szabad kérdezni?

– Madártojást szedni!!!! – kiáltották kórusban.

És Macóca hozzátette:

– Pénzt kapunk érte!

– Óriási! – mondta az idős úr, és meghajolt, kalapját szívéhez szorítva. – Szívesen veletek tartanék, de sajnos, nem lehet, hanem szívesen adok egy forintot minden egyes tojásért...

– Áll az alku! – vágta rá Macóca. – Egy forint minden egyes tojásért.

És barátai lelkesen kiáltották:

– Hurrá, egy forint minden egyes tojásért!

– Még nem fejeztem be – szölt az idős úr –, mert úgy értem, hogy...

De nem folytathatta, mert Macóca és barátai már becsörtettek az erdőbe. Az idős úr kissé szomorúan sóhajtott. Aztán talált egy kis füves bukkát az erdőszélen, és ledőlt a napsütötte fűbe. Elálmosodott, így hát arcára terítette a zsebkendőjét, és elszunyókált. A madarak csodálatosan énekeltek, és ő mosolygott álmában. Nagyon szépet álmódott.

Nem tudta volna megmondani, meddig aludt, de arra ébredt, hogy Macóca és barátai csörtetnek kifelé az erdőből.

– Aha! – mondta az idős úr, és abban a minutumban felült: – Nos, hogy sikerült a tojásvadászat?

A hét barát félrefordította siralmas ábrázatát, és szó nélkül továbbmasírozott. Az öreg felugrott, és utánuk loholt.

– Hé, fiúk – kiáltotta, én adok egy forintot minden egyes tojásért...

– Uram – szölt hátra Macóca a válla fölött –, nagyon jól értettük

az ajánlatát. Egy forint minden egyes tojásért. Csakhogy...

– Csakhogy folyton félbeszakítottok! – mondta az idős úr kissé mérgesen. – Azt akartam mondani, hogy egy forintot adok minden egyes tojásért, amit nem kaparintottok meg.

Erre már megállt Macóca, és a barátai is megálltak. Egy forint minden tojásért, amit nem kaparintottak meg? Félkörben körülfogták a fura emberkét. Kengu szólalt meg elsőnek:

– Én felmáztam a tölgyfára, hogy kiszedjek három tojást a bagolyfészekből, de nem sikerült, csak a bagoly mama karmai szántották végig a képemet.

– Óriási! – mondta az öreg, és előhúzta az erszényét. – A három bagolytojásért, amit nem szereztél meg, jár neked három forint.

Boci következett.

– Én sirályfészkek után másztam egy szikla tetejére. Abban is három tojás volt, de egyet sem kaparintottam meg, csak a szikla kaparta föl a bőrömet, amikor visszacsúsztam.

– Pompás, akkor kettőtöknek hat forint jár – mondta az öreg, és erszényébe nyúlt.

– Engem tessék meghallgatni! – kiáltott Teve. – Hat tojás volt a hatyúfészkekben, a tóparti szittyóban, de egyet sem szereztem, mert a két hatyúszülő elkapta a két fületemet, és fejfelé belelódított a vízbe.

– Az eddig tizenkét forint – számolta össze az idős úr. – Hát még?

Neked hogy sikerült? – kérdezte Csacsitól.

– Én egy cinkefészket láttam a bozótban – felelte Csacsi –, két tojás volt benne, de a cinkemama meg a cinkepapa csőrükbe kapták és biztos helyre vitték.

– Akkor már tizennégy forinttal tartozom – mondta az öreg. Aztán kérdően nézett föl Elef Antira.

– Talán el sem tetszik hinni – mesélte Anti –, de az én fészke-
ben tíz tojás volt. Pontosan meg tudtam számolni őket arról az ágról, amelyikre felmásztam érte, de abban a pillanatban le is tört alattam. Egyetlen tojást szereztem csak, ezt a tojásnyi daganatot a tarkómra.

– Nos hát – bólintott az öreg –, ha nem számítjuk a tarkódra kapott tojást, akkor már huszonnégy forintnál tartunk. No és te? – fordult Macókához. – Nagyon csendes vagy. Te nem is próbáltál tojást szedni?

– Jaj, dehogynem – nyögött Macóka. – Tessék nézni ezeket a karmolásokat, a fészkelő madarak csőre és karma nyomát. Több madár rontott nekem, mint a barátaimnak együttvéve.

– Hát bizony – mosolygott kedvesen az öreg –, alaposan helybenhagytak. No és, hány tojást sikerült nem megkaparintanod? Neked is megadom, ami jár.

– Nem értem – csóválta a fejét Macóka –, miért tetszik annyi pénzt elpazarolni nem létező tojásokra?

– Okos kérdés – bólintott a derék öreg, és vidáman megcsörgette az erszényét. – Nos hát, én nagyon szeretem a madarakat. És szívesen odaadnám minden forintomat, hogy többé senki se fosztogassa a madarak fészkeit.

– Akkor tessék csak megtartani a pénzt – mondta Macóka szelíden. – Beszereztünk egy csomó karmolást, daganatot és kék-zöld foltot, és külön fizetséget nem érdemlünk.

– Mert hát – fordult barátaihoz –, ha jól meggondoljuk, elég nagy butaság ez a madártojásgyűjtés.

Tandori Dezső

A csillaghomlokú veréb

Él velünk egy kis veréb
már hetedik éve;
neve Szpéró, szeme szép,
csip-csup a beszéde.
Szelíd, kedves, víg madár,
kezünkre csak idejár,
vállunkra is odaszáll,
érdeklődve néz le.

Míg ezt írom, ott hasal
a bal tenyeremben!
Nem leszek kész túl hamar.
De csak melegedjen
zitty-zutty fürdése után,
vizes a toll a hasán,
s a bölcs verébkoponyán,
ahol – ne feledjem! –:

fehér csillag nőtt idén,
egy kicsiny fehérség!
Ilyet se hallottam én!
A jeles verébkét
bárhogy nézzük, csillaga
megvan, úgy, mint ő maga!
Hipp-hopp, elszáll most, nosza –
itt végzem meséjét.

Orbán Ottó

Madarak

Nézd, Kati,
madarak!

Suhognak a nap alatt.

Itt repülnek,
ott repülnek,
sürgönydrótra települnek,
soha nem szédülnek.

Fekete a szárnyuk,
fehér a mellényük,
ha nem piszkárod az orrod,
fölülhetsz melléjük!

Zelk Zoltán

Vers a bátor sárgarigóról

Sárgarigó varjat kerget,
fészket úgy vigyázza,
más madár nem telepedhet
most arra a fára:
még a sas is megjárna, ha
éppen arra járna.

Szepesi Attila

Aranyrigó

Diófa ágán
aranyrigó
fütyögi, fújja:
kell-e dió?

Fütyögi, fújja,
míg elfut a nyár,
lombpalotában
aranymadár.

Kiss Benedek

Nem fér a fejembe!

Szöget ütött
fejembe:
cineg-e a
cinege?

Az sem fér a
fejembe:
a kecsge
kecsge-e?

Hogy az óra
hogy ketyeg,
azt hallhatom
eleget.

De az óra
nem ketyege –
mért kecsge
a kecsge?
S a cinege
mért cinege?

Cinegék,
kecsgék –
gondom velük
van elég!

Csengery Kristóf

Madárszárny írja

Nem tudjuk, honnan jön az új erő,
a kedv az ébredéshez,
de ami elbűjt, nézd, megint bújik elő,
lélegzik, nyújtózik, érez.

Madárszárny írja az égre: lehet.
Friss szél simogatja a fákat.
Sürget az élet, várt már eleget,
tovább egy percre se várhat.

Szirmot színez, rügyet fakaszt,
füvet sarjaszt, levelet bont ezret,
mintha nem ismernénk, csak a tavaszt,
s nem volna más: mindig a kezdet.

Mészely József

Madárszálloda

Milyen furcsa szálloda!
Nincs függönyös ablaka.
Ajtain nincs rézkilincs,
még csak vendégkönyve sincs.

Mégis télen s nyáron át
belakja a sok szobát
mindenféle tollas nép,
van közöttük törzsvendég,
akinek e szálloda
legkedvesebb otthona,
mert a kupola alatt
füttyörészhet nagyokat.

Anélkül, hogy valakit
zavarna a füttyező itt.
Sőt, az lenne bosszantó,
ha nem szólna a füttyező.

Zelk Zoltán

Vers a mitugrász verébről

Ez a mitugrász veréb
fogja magát, s átugrik egy jegenyét,
de az neki nem elég:
átugorja még a tornyot
s a Badacsony tetejét.

Weinrauch Katalin

Tavas hangja

Zeng április, csengő madárdal,
minden ágra jut egy dalnok
fuvolájával.

Alig látszik
a **csalogány**, apró madárka:
trilláz, csattog, úgy cifrázza,
hogy nincs is párja!

Avagy mégis?!

A **csicsörke**: kedvesen fújja,
kotta nélkül flótázik, mert
kívülről tudja.

Csak hallgatja
a **poszáta** a két kis művészt,
s kedves hangján közbe pityeg
egy-egy dalfüzért.

Domboldalról

kakukk üzen, hordozza a szél,
egy barátka számolgatja
hányszor szól, beszél.

Két **füzike**

szelíd szava alig hallható,
kicsi **csuszka** felel rá, s a

feketerigó.

Próbálgatja

körtesípját a **nádirigó**,
felel rá az ezüst torkú

aranymálinkó.

Vadgerlének

az éneke bűgva, szelíden,
patakba hull s viszi a víz
túl, a ligeten.

Odújából

kikönyököl egy **bagolygyerek**,
vaksin pislog nagy szemével:

én hová legyek?

Minden madár
dalra fakad, sípját zengeti,
a huhogó sóhajtozás
nem nóta, semmi!

Wass Albert

A harkály meséje

Ismered a harkályt, ugye? Azt a furcsa, tömzsi madarat, amelyik nap-hosszat kúszik a fák törzsén fel és alá, kopogtat itt, kopogtat ott, majd nehézkes röpüléssel átszáll egy másik fára, és ott elkezdti ugyanezt. Kúszik föl és alá, kopogtat itt, kopogtat ott. De azt ugye már nem tudod, hogy miért cselekszik így? Hát hadd mondjam el!

Ott kezdődik a történet mindjárt az erdő keletkezésekor, amikor az Erdő Angyalának parancsára a manók tanítani kezdték az állatokat meg a madarakat a maguk mesterségére. Annyi dolguk volt a szegény manóknak ezzel – mert bizony egyik-másik állat meg madár buta volt, és nehezen tanult –, hogy alig jutott idejük a saját munkájukra, és bizony néha-néha meg is feledkeztek róla. Egyszer például a homokszitáló manó felejtett el homokot szitálni a patak medrébe, és a kis rákok nem tudtak hova elbújni. Mászor pedig makkfejtő manó mulasztotta el tányérkáiból kifejteni a makkot, és így sem a mókusok, sem a vaddisznók nem találtak egy szemet sem aznap.

Mindez azonban kicsiség volt ahhoz képest, amikor a csigaházkészítő manó egyik este elfelejtette elkészíteni a másnapra való csigaházakat, és amikor másnap reggel a kis csóré csigák előbújtak a földből, nem leltek maguknak házat, amibe bebújhattak volna. Úgy kellett szegénykéknak meztenül szétszéledni a harmatos fűben, világ szégyenére!

Lett is ebből nagy baj. Egy rigó vitte meg a hírt kétségbeesve az Angyalok Tisztására. De már akkor vihogva hirdette világgá a vércse is odafront a nagy szégyent:

– Hi-hi-hi-hi-hi! Csóré csigák a fűben! Hi-hi-hi-hi!

Megbotránkozva rebbentek össze a madarak. Elszörnyülködve csóválták fejüket az állatok. Ilyesmi még nem történt soha! Minden tisztességes csiga házat ölt magára, mielőtt kimegy a

szabadba, és nem kószál világgá csórén! Ki hallott még ilyesmit!

Az Erdő Angyala bosszúsán kiáltott be az erdőbe:

– Csigaházcsináló! Merre vagy? Ide gyere tüstént!

De a csigaházcsináló nem jött oda. Hiába kiabálta nevét Visszhang is, a csigaházcsináló manó nem volt sehol, mintha csak elnyelte volna a föld. Míg végül az egyik seregélynek eszébe jutott, hogy látta a kis manót tegnap délután az erdő alatti völgy fűzfaligetében, lent a folyó mentén. Éppen a vadgalambot tanította fészekrakásra.

– Eredj, kis szolgám, szaladj le sebesen a fűzfaligethez – kérte az Erdő Angyala a nyulat –, és mondd meg annak a haszontalannak, hogy jöjjön haza tüstént, és készítse el a mai napra való csigaházakat!

Szaladt is a nyúl nagy igyekezettel, útja azonban egy káposztáskert mellett vezetett el. A zsenge káposztalevelek édes illata megütötte az orrát.

– Csak egyet falok belőlük – gondolta –, senki sem tudja meg!

Úgy ízlett azonban a friss káposztalevél, és annyi sok volt belőle, hogy a nyúl bizony elfeledte, miért is futott odáig. Addig evett, evett, evett, míg megkerekedett a hasa, mint a dob. Akkor aztán leheveredett a kerítés tövibe, és el is aludt nyomban.

Várta, várta az Erdő Angyala a csigaházkészítő manót, várták a kis csigák is, hogy majd csak készít valaki számukra illedelmes ruházatot, de bizony csak telt, múlt az idő, és színe nyoma sem volt a manónak.

– Eridj hát te! – szólt az Erdő Angyala a sólyomnak. – Nézd meg, mi történt a nyúllal meg azzal a semmi-revaló manóval!

Szállt is a sólyom sebesen, mint a szél, le a völgy felé. Útközben azonban megpillantott lent a mezőn egy kövér mezei pockot.

– Pillanat alatt végzek veled – gondolta a sólyom –, kár lenne futni hagyni!

Azzal lecsapott a kövér pocokra, és ott helyben föl is falta mindjárt. Úgy jóllakott tőle, hogy röpülni is alig tudott. Beszállt hát egy mezsgyeszéli sűrű vackorfába, és el is aludt tüstént.

Az Erdő Angyala pedig hiába várta a csigaházkészítőt, és a kis csigák hiába vártak ruházatukra. Meg is éheztek bizony a nagy várakozásban, így aztán szégyenszemre csórén, ahogy voltak, mentek élelmet keresni. Aki csak látta őket, megbotránkozva csóváltta a fejét. Mert ki hallott még olyat, hogy ruhátlanul mászkáljanak a csigák mindenki szemeláttára?

Végül harmadiknak a fecskét küldte le az angyal a völgybe. Ekkor már tova délfelé járt az idő, s bár a fecske meglelte ugyan a füzest, meglelte benne a vadgalambot is, de a manót nem találta sehol sem.

Az történt ugyanis, hogy hiába mutatta meg a manó a vadgalambnak újra meg újra, százszor és ezerszer; miképpen kell szép, biztos és kényelmes fészket építeni, a vadgalamb csak bölintott hozzá, hogy „tudom, tudom”, s azzal lefektetett négy vékony gallyacskát hosszába, négyet pedig keresztbe, s ennyi volt az egész. Hiába mutatta a manó újra meg újra, miképpen kell csinálni, hiába veszekedett, hiába könyörgött, hiába magyarázta, hogy az olyan lapos, semmire se jó fészekből a szél lefújja a tojást, eső is lemossa, a vadgalamb csak bölगतott:

– Tudom, tudom – mondogatta szelíden, azzal föl rakott még egy gallyacskát hosszába, egyet keresztbe,

és kész. Buta volt szegény, nem fogott rajta a tanítás.

Végül szegény kis manó teljesen kimerült a hiábavaló fáradságtól, s ott-hagyta a buta vadgalambot a maga semmirevaló fészkeivel. Keresett magának valahol a közelben egy üres odút, ahol békében kialhatta magát. De hogy hol, azt bizony nem tudta senki.

Vakarta az Erdő Angyala a fejét gondjában. Mi lesz a kis csigákkal? Ha csórén éri szegénykéket az éjszaka, meg-náthásodnak, az bizonyos. Meg aztán mi lesz, ha az a semmirevaló csigaházkészítő átalussza valahol az egész napot, és reggel újabb csapat frissen született kis csiga marad mezítelenül megint? Ez már igazán világ szégyene lenne!

Hát ahogy ott töprengenek, tanakodnak az Erdő Angyala körül a gondtelt madarak meg a gondtelt állatok, egyszerre csak a legszélső bükkfán, annak is a legtetején megszólalt a harkály:

– Én ismerem az odvas fákat mind – mondotta –, megkeresem szívesen a csigaházkészítőt, fel is ébresztem. Mit mondjak neki?

– Azt, hogy teremjen itt, de tüstént! – csattant föl az Erdő Angyala türelmetlenül, majd szelíden hozzátette:

– Bocsáss meg, jó harkály, a kemény szóért. Nem neked szántam. Hálásak leszünk mindörökre, ha megleled azt a tökéletlen fickót!

– Meglelem én! – rikkantotta el magát a harkály, azzal fölszállt a magasba, s nehézkes, lassú röpüléssel megindult a fűzes felé.

Odaérve leszállt a legelső vén fűzfára, és megkopogtatta.

– Kopp, kopp, kopp! Van itthon valaki?

– Hu-hu-hu! Mi a bajod? – huhukolt föl álmosan a fűzfa odvából a bagoly.

– A csigaházkészítőt keresem – szól be az odúba a harkály.

– Hagyj engem békén! – huhogott bosszúsán a bagoly. – Nincsen itt senki, csak én.

A harkály átröpült a következő fára.

– Kopp, kopp, kopp! Van itthon valaki?

– Itthon vagyok hát! Mit akarsz? – felelte a fa odvából a denevér.

– A csigaházkészítőt keresem!

– Keresd máshol!

A harmadik fában a nyaktekeres lakott. Ő sem tudott semmit a manóról.

A negyedikben pelék tanyáztak.

– Hozzánk akart bejönni – mondták a harkálynak –, de amikor meglátta, hányan vagyunk, továbbment.

– Kopp, kopp, kopp! Van itthon valaki? – kopogtatta meg a harkály az ötödik fát.

Senki sem felelt.

– Kopp, kopp, kopp! Van itthon valaki? – kérdezte újra.

Hang se hallatszott bentről. Oda-kúszott hát az odú szájához, és benézett. Hát biza, ott aludt elnyújtózva a csigaházkészítő manó.

Most már hangosabban kopogtatott reá a harkály. Még be is dugta hosszú, erős csőrét egy farepedésbe, és olyan lármát csapott, hogy rossz volt hallani. Ettől aztán fölébredt a fáradt kis manó. Álmosan fölpislogott az odú nyílására.

– Mi az? Mit akarsz?

Mikor aztán átadta a harkály az Erdő Angyalának üzenetét, megszepepent ám nagyon.

– Jaj nekem – szepegte –, így megfelelkeztem a munkámról! Az a buta vadgalamb az oka...

Sietett is, milyen gyorsan csak tudott. Szerencsére még idejében elérte az erdőt, és mielőtt a nap lement volna, elkészült a csigaházakkal. Így aztán a kis csóré csigák nem fáztak és nem szegyenkeztek többé.

Meg is dicsérte a harkályt az Erdő Angyala:

– Te vagy a legmegbízhatóbb hírvivőm – mondta. – Téged nevezlek ki mától kezdve az erdő postásának! Hivatalod jeléül itt ez a piros sipka, tedd föl a fejedre, és viseld becsülettel!

Azzal az Erdő Angyala átnyújtott a harkálynak egy vadonatúj, szép piros sapkát, amit ott visel a fején télen-nyáron, láthatod magad is, mert azóta is az erdő postása ez a derék harkály. Röpi ide-oda az üzenetekkel, kúszik le és fel a fatörzseken, és bekopog az odvas fába.

– Kopp, kopp, kopp! Van itthon valaki?

Valahányszor kopogni hallod, tudd, hogy valamelyik manót keresi, fontos

hírrrel. Talán a homokszitálót, talán a makkfejtőt, talán valamelyik másikat. Mert bizony száznál is több manó lakik ám az erdő odúiban, és mindegyiknek van valamiféle halaszthatatlan tennivalója, amit ha elmulaszt, baj lesz belőle.

Meglehet, hogy újra csak a vén csigaházkészítőt keresi! Mert az a buta vadgalamb még azóta sem tanulta meg a fészeképítés mesterségét, és egyre csak azt hajtogatja ma is, hogy „tudom, tudom”. Hallhatod te is, ha kimégy az erdőbe nyáron. Bizony még mindig nem tudja, csak lerak öt ágacsokát hosszába, ötöt keresztbe, ennyi az egész.

Szegény kis manó, egészen beleöregedett már a tanításba, és sokszor olyan fáradt, hogy megfelelkeznek a csigaházakról. Ilyenkor aztán megesik, hogy csóré csigát látsz reggel a kertben!

Ne nevesd ki. Nem az ő hibája, hogy csórén maradt. És különben is, a jó harkály már útban van olyankor, és kopogtatja a fákat szorgalmasan:

– Kopp, kopp, kopp! Van itthon valaki?

Amikor kopogni hallod, tudhatod, hogy keresi már a csigaházkészítőt vagy valamelyik másik manót.

De amikor a furcsa, hangos zakatolást hallod, amit azzal okoz, hogy bedugja hosszú, erős csőrét a farepedésbe és ott gyorsan ide-oda rázza, akkor tudd, hogy meglelte, akit keresett, csupán al-mából kell fölébresztenie a naplopót.

Magonc derékkötője

A Kerek-erdő szélén nem volt egyetlen olyan vékony fácska sem, mint Magonc, a vadalmafa. Talán a földje volt gyengébb, talán a gyökere, elég az hozzá, hogy igen satnyácska volt a derék tölgyfákhoz képest. Mondogatták is a vastagabb szomszédjai:

– Ajaj, kis Magonc! A legapróbb szellő is kitéri a derekadat. Mi lesz veled, ha jönnek a böjti szelek?

Magoncnak elképzelése sem volt arról, hogy mik azok a böjti szelek, de azt sejtette, hogy nem lesznek jóban egymással. De hát ugyan mit tehetne ő? Mitől erősödhetne meg?

Egy szép nap a fácskának az a sejtelve támadt, hogy a böjti szelek már nem tesznek kárt karcsú derekában. Nyuszka-muszka falánk családjá szemet vetett a ropogós fakéregre, és nap mint nap odajártak naszolgatni. Magonc eleinte tréfára vette a dolgot, még jól is esett neki a nyuszifogak vakargatása. A fakéreg azonban rohamosan vékonyodott, és a fácska kezdte magát rosszul érezni a kérégen. Tehetetlenül várta sorsa beteljesedését, hiszen mi mást tehetett volna. Lába nem volt, hogy elszaladjon, se tövise, hogy megvédje magát. Talán el is fogyott volna a fa a nyulak bendőjében, ha egy nap nem jár arra az erdész, és nem veszi észre Magonc sérüléseit. Először megvizsgálta a nyulak munkáját, felmérte a helyzetet, majd megsimogatta a fácska ágait.

– Ne félj, cimbora, azonnal visszajövök.

Magonc nem értette a szavait, de a cirógatásból biztosra vette, hogy valami jó készül. Az erdész nemsokára vissza is tért, gyors léptekkel a fa mellé perdült, alaposan lefestette mésszel Magonc derekát, körberakta szalmával, majd vastag faléceket kötözött rá.

– Na, most már jöhetnek a nagyfülű barátaid – paskolta meg a

léceket az erdész. – Nem hiszem, hogy sok kedvük telne a lakomában!

Magonc nagyokat bólintott ágával, mintha értené a szavakat. Pedig valójában csak a meleg és vastag derékkötőért adott hálát jótevőjének.

Amikor néhány nappal később megérkezett a nyúlcsalád, hiába próbáltak hozzáférni a finom kéreghez. Máshol kellett éhségüket csillapítaniuk, mert a mézszerű szalma nem bizonyult finom csemegének.

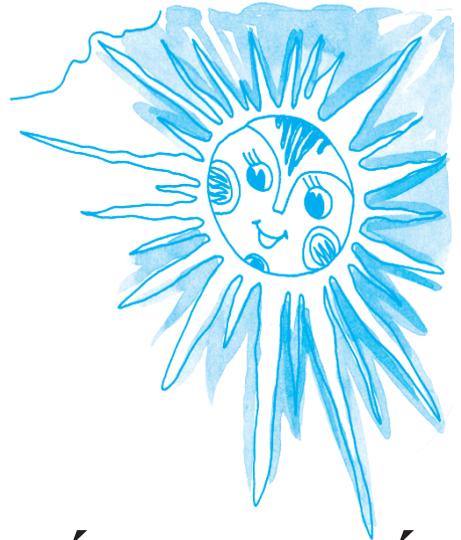
Amikor megérkeztek a böjti szelek, a tölgyfák sajnálkozva figyelték, hogyan kelnek birokra a vékony vadalmafával. Igaz, ami igaz, alaposan megmozgatták Magonc ágait, minden irányba megtekerték a kis fát, de a szalma és a fadarabok nem engedték derékba törni őt.

Mire aztán megérkezett a meleg, Magonc is megerősödött annyira, hogy az erdész levehetett róla a védőréteget.

Kedves kis Barátom!

Nekünk is van ám egy védőrétegünk, amely megvéd bennünket a gondoktól, bajoktól – ez pedig az imádság. Sokan azt gondolják, ha gyakran imádkoznak, Isten jobban fogja szeretni őket, hiszen bizonyára te is jobban szereted azt, aki többet foglalkozik veled. Mit

ÚTRAVALÓ

gondolsz, az erdész azért szerette a kis fát, mert foglalkozhatott vele? Vagy inkább azért foglalkozott vele, mert szerette? Kinek volt szüksége a védőrétegre, az erdésznek vagy a fácskának?

Talán meglepő, de az imádság neked használ, nem Istennek. Minél többet imádkozol, annál kevésbé vagy veszélyben a nehézségek idején. Aki nem imádkozik, vagy csak ritkán teszi, ugyanolyan kiszolgáltatott, védtelen, tehetetlen, mint amilyen Magonc volt. Nagy dolog az, hogy nekünk ajándékozta a mi mennyei Atyánk az imádkozás lehetőségét. Elmondhatod Neki, ha örömd van, de a bánatodat is megoszthatod Vele. Imádkozhatsz, ha félsz, ha hiányzik valami vagy valaki, ha nem értenek meg. Nincs az a dolog, amiről ne hallgatna meg téged a te mennyei Atyád. Ne várakoztasd hát meg Őt!

Semmiért se aggódjatok, hanem imádságban és könyörgésben mindenkor hálaadással tárjátok fel kéréseiteket Isten előtt; és Isten békessége, mely minden értelmet meghalad, meg fogja őrizni szíveketek és gondolataitokat a Krisztus Jézusban. Fil. 46–7.

Olasz Tímea

Bibliai ábécé

Lant. „Fogta Dávid a lantot és pengette a kezével.” A Bibliában talán ez a legnevezetesebb utalás a lantra. Dávid lantjátéka megnyugtatta Saul király rossz szellemtől háborgatott lelkét. A lant vagy citera a Bibliában említett első hangszer. Húrjainak száma ismeretlen. Ujjal vagy pengetővel lehetett megszólaltatni.

Laodicea. Kis-ázsiai város Kolossé közelében. Pál apostolnak a kolosséiakhoz írt levele a laodiceaiaknak is szólt, ugyanígy az elveszett laodiceai levél a kolosséiaknak is. A *Jelenések könyvében* a hét kis-ázsiai gyülekezetnek küldött levelek közül az utolsó a laodiceaiakat inti meg langymelegségük miatt. Gazdagságuk elbizakodottá tette őket, pedig Jézus szerint szegények, vakok és mezítelenek voltak. Azt hitték, nincs semmi szükségük, Jézus viszont azt tanácsolta nekik, hogy tőle vegyenek tűzben izzított aranyat, fehér ruhát és szemgyógyító kenőcsöt, azaz a hit látását, a kegyelemből való megigazultságot és a Lélek gazdagságát nyerjék el, mert még nem járt le a kegyelmi idő: „Íme, az ajtó előtt állok és zörgetek: ha valaki meghallja a hangomat és kinyitja az ajtót, bemegyek ahhoz és vele vacsorálok, és ő envelem.”

Lábán. Jákob anyai nagybátyja Háránban, ahol nagy juh- és kecskenyájai voltak. Amikor Jákobnak menekülnie kellett Ézsau elől, nála szolgált a juhok körül Ráhelért, a kisebbik lányért. Hét évi szolgálat után azonban Lábán az idősebbik lányát, Leát adta neki feleségül, így Jákobnak még hét évet kellett szolgálnia, hogy megkaphassa Ráhelt. Közben azonban Jákob is meggazdagodott, s amikor családjával és állataival titokban távozott, Lábán üldözőbe vette és utolérte. De ekkor egyezséget kötöttek, hogy békében élnek egymással.

Lábmosás. „Elkezdte a tanítványok lábát mosni.” Jézus földi életének egyik legutolsó cselekedete a legalázatosabb szolgálat volt, amelyet minden zsidó háznál el szoktak végezni. Palesztina poros ország, s lakói hosszú gyalogutakat tettek szandálban, úgyhogy a lábuk gyakran bepiszkolódott. Ha megérkeztek egy házhoz, valamelyik szolga már hozta is a vizet a lábmosáshoz. Amikor Jézus megmosta tanítványai lábát, azt akarta tudtukra adni, hogy aki a legnagyobb közülük, az legyen mindnyájuk szolgája. De van ennek a lábmosásnak egy mélyebb, szimbolikus értelme is. Az újjászületés fürdője után is naponta kell a hívőknek Jézushoz járulniuk, hogy megtisztítsa őket minden újabb beszennyeződéstől, ami rájuk tapadhat a bűnös világgal való érintkezésben. Ezért mondta az e látszólag megalázó szolgálat ellen tiltakozó Péternek: „Ha nem moslak meg, semmi közöd sincs hozzám.”

Lámek. Ádám két leszármazottja is viselte ezt a nevet. Az egyik Káin utódja volt, erős és kegyetlen ember, akiben csúcspontját érte el az Istentől való elidegenedés. Büszke volt arra, hogy megöli bántalmazóit, mert „ha hétszeres a bosszú Káinéért, hetvenhétszeres Lámekért”. A másik Lámek Sét leszármazottja volt, Metúselah fia és Noé apja. Ezt mondta Noéról: „Ő vigasztal meg bennünket kezünk fáradságos munkájában a termőföldön, amelyet megátkozott az Úr.”

Lámpa. A bibliai kor általánosan használt lámpája egy közönséges csésze alakú cseréptálacska volt, amelyben olajban úszó kanóc égett. Jézusnak az öt okos és az öt bolond szűzről szóló példázatában csak az okos szüzek vittek elegendő olajat a lámpájukban, amikor a vőlegényre vártak. Mire éjfélkor megjött a vőlegény, a bolond szüzek olaja elfogyott, s míg elmentek újat vásárolni, bezárult az ajtó, és ők kívül rekedtek. Ezzel Jézus az ő eljövételének várásában az állandó készenlétre, a Szentlélek olajának megtartására akart figyelmeztetni.

Lázár (a betáni testvérek egyike). Abban a házban, ahova oly szívesen járt el Jézus Betániában, élt két nővér, Márta és Mária meg a fivérük, Lázár. Lázár megbetegedett és meghalt. János elmondja evangéliumában, hogyan érkezett meg Jézus a nővérek hívására, akik amíg még élt a testvérük, azt remélték, hogy Jézus meggyógyítja, és hogyan ment el tiltakozásuk ellenére a sírhoz, amelybe temették. Hangosan kiáltott be a sírba: „Lázár, jöjj ki!”, s a halott, noha keze és lába pólyákkal volt körülkötve, az arca pedig kendővel bekötve, felkelt és kijött. A jelenlevők közül sokan lettek hívővé Jézus eme csodatétele láttán.

Lázár (a példázatbeli koldus). Volt egyszer egy gazdag ember – mondta Jézus –, aki nem segített a kapuja előtt kolduló szegény Lázáron. Bőven volt pénze és élelme, de sohasem adott belőle a koldusnak. Majd mindketten meghaltak. Lázár a mennybe került, a gazdag a pokolba. A gazdag kínjában Lázárt hívta, hogy hús itallal enyhítsen rajta. De Ábrahám, aki gondjába vette Lázárt, azt válaszolta neki, hogy ha életében nem törődött másokkal, csak önző módon élvezte a kényelmet, most ne kérjen segítséget másoktól.

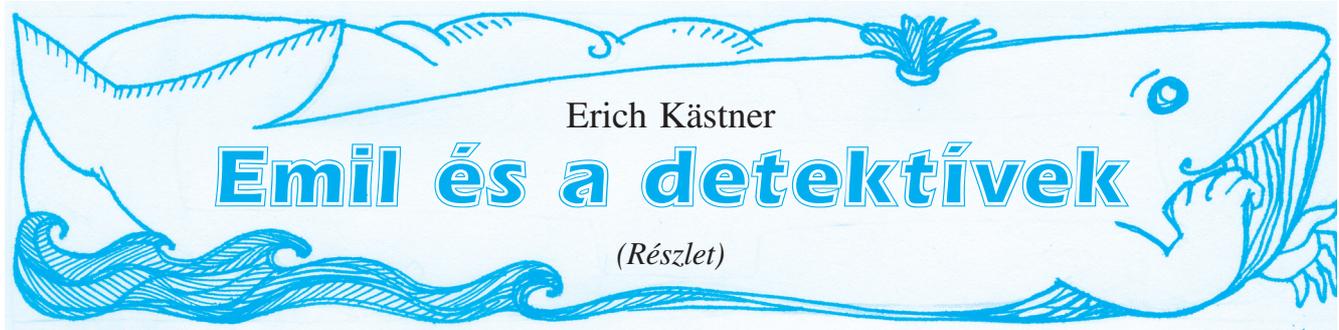
Lea. Lábán idősebb leánya, Jákob egyik felesége. Hat fia született: Ruben, Simeon, Lévi, Júda, Issakár és Zebulon, akik hat zsidó törzs ősatyjai lettek.

(Cecil Northcott *Bibliai lexikon gyerekeknek* című könyve alapján)

Olvastad már?

Ugye Te is hallottad már, amikor a felnőttek – sóhajtván, legyintve, ki pedig felháborodva – azt mondják: A mai gyerekek nem olvasnak, csak a képernyőt bámulják...

Mi másként gondoljuk. Hiszünk abban, hogy Ti is szeretitek a könyvet. Ebben a rovatunkban egy-egy közkedvelt ifjúsági regényből vagy meseregényből mutatunk be egy szemelvényt. Azok számára, akik még nem olvasták: kedvcsinálól, azoknak pedig, akik már kétszer vagy háromszor is: az emlékek felidézéséül.

Nektek nyugodtan megmondhatom: ez a dolog Emillel teljesen váratlanul ért. Tulajdonképp egészen más könyvet akartam írni. Olyan könyvet, amelyben a tigriseknek rémületükben a foguk is vacog, a datolyapálmák kókuszdiói pedig lúdbőrösek az iszonyattól. Szerepelt volna továbbá egy Petrezselyem nevezetű, fekete-fehér kockás kis kannibál lány, aki átúszta a Nagy- vagy Csendes-óceánt, hogy Amerikában, a Drinkwater-cégnél egy fogkefét vásároljon. A kis kannibál lánynak természetesen csak a keresztnéve lett volna Petrezselyem.

Egyszerre csak azon vettem észre magam, hogy nem tudtam, hány lába van a cethalnak. Lefeküdtem a padlóra, mert ott tudok a legjobban gondolkodni, és gondolkodni kezdtem.

De ezúttal ez sem segített. Megnéztem a lexikont. Természetesen a megfelelő kötetet, de egy árva szót sem találtam róla. Holott okvetlen bizonyosságot kellett szereznem a dolog-

ban, ha tovább akartam írni a regényt. Egészen pontosan tudnom kellett, hogy hány lába van a cethalnak.

Mert mi történik, ha ebben a pillanatban a cethal egy nem létező lábával lép ki az őserdőből? Hollócsont, a nagyfőnök, akit egyébként Gyorspostának is hívnak, sosem találta volna el.

S ha nem találja el a forró sült almával a cethalat, a Petrezselyem nevű, fekete-fehér kockás kis kannibál lány soha életében nem találkozik Lehman nénival, az aranyosónóval.

S ha Petrezselyem nem találkozik Lehman nénival, soha életében nem kapja meg azt az értékes utalványt, amelyet Amerikában a Drinkwater-cégnél fel kell mutatni, ha az ember ingyen akar hozzájutni egy vadonatúj fogkeféhez... Dél-tengeri regényem tehát úgyszólván zátonyra futott a cethal lábán. Pedig mekkora örömmel készülődtem rá! Remélem, ezt ti is megértitek. Szörnyen sajnáltam a dolgot. Fiedelbogen kisasszony pedig majd elsírta magát, amikor megmondtam neki. De mégsem sírt, mert épp vacsorára kellett terítenie, tehát későbbre halasztotta a sírást. Később pedig elfeledkezett róla. Ilyenek a nők!

A könyvnek „Petrezselyem az őserdőben” lett volna a címe. Elsőrangú cím, nem igaz? És íme most az első három fejezet az íróasztalom egyik lába alatt hever, hogy az asztal ne billegjen. De hát ez a dolga egy regénynek, amely a déli tengereken játszódik?

Nietenführ, a fizetőpincér, akivel néha eltársalgunk munkáimról, néhány

nap múlva megkérdezte, hogy jártam-e már ott lenn.

– Hol lenn? – kérdeztem.

– Hát ott lenn a Déli-tengeren meg Ausztráliában meg Szumátrán meg Borneón és így tovább.

– Még nem jártam – mondtam. – Miért kérdi?

– Mert az ember csak olyasmiről írjon, amit maga is látott – így szólt a felelet.

– De engedelmet, kedves jó Nietenführ úr.

– Ez világos, mint a vakablak – mondta ő. – Neugebaueréknak volt egyszer egy háztartási alkalmazottjuk... tudja, ők is idejárnak hozzám... egyszerűen volt egy háztartási alkalmazottjuk, aki nem tudta, hogyan kell libát sütni. Karácsonykor pedig az történt, hogy estére Neugebaueré vett egy libát, s mialatt ő a városban járt, a háztartási alkalmazott megsütötte. Mondhatom, nagy meglepetés volt! A háztartási alkalmazott a libát úgy, ahogy azt a piacon megvették, tollastul berakta a sütőbe, nem kopasztotta meg, nem perzselte le, nem belezte ki. Megsúghatom magának, irtózatossá lett.

– Hát aztán? – mondtam én. – Csak nem akarja azt állítani, hogy a libasütés meg a könyvírás egy és ugyanaz a dolog?

Már ne vegye rossz néven, kedves Nietenführ úr, de most gyorsan kacsagynom kell.

Megvárta, amíg befejeztem a kacajt. Igaz, nem volt hosszú. Aztán azt mondta:

– A maga Déli-tengere a korallzátonyokkal s az emberevők minden peputtyával együtt, az a maga libája. A regény pedig, amelyben meg akarja sütni a Nagy- vagy Csendes-óceánt meg Petrezselymet meg a tigriseket, az a maga sütője. S ha nem tudja, hogy az ember hogy süti meg az ilyesmit, akkor abból bődületes bűz lesz. Csakúgy, mint Neugebauerék konyhájában.

– De hiszen így dolgozik minden írónak! – kiáltottam.

– Jó étvágyat!

Ezen egy ideig eltűnődtem. Aztán újra nekikezdtam a társalgásnak.

– Nietenfűh úr, ismeri Schillert?

– Schillert? Azt a Schillert, aki csapos az Erdei Borozóban?

– Dehogyan azt! – mondom én. – Hanem Schillert, a költőt, aki száz évvel ezelőtt vagy egy tucat darabot írt.

– Vagy úgy! A Schillert! Akinek annyi szobra van!

– Azt... azt. Az írt egy darabot, amely Svájcban játszódik, s úgy hívják, hogy *Tell Vilmos*. Az én időmben az iskolában dolgozókat írtunk róla.

– Mi is – mondja Nietenfűh. – A *Tell Vilmost* ismerem. Óriási dráma, igaz? Óriási, azt meg kell hagyni a Schillernek. Ami igaz, az igaz. De a dolgozatírás, az szörnyű volt. Az egyiknek az volt a címe, hogy: „Miért nem reszketett Tell Vilmosnak a keze, amikor az almát célba vette?” Én akkor bedaciztam. Ami az iskolai dolgozatokat illeti, abban sohasem voltam erős...

– Engedjen már vissza a szónoki emelvényre! – mondom én. – Láss, Schiller életében nem volt Svájcban, és a darab mégis szó szerint egyezik az igaz valósággal.

– Nyilván elolvasott előbb egynéhány szakácskönyvet – vélte Nietenfűh úr.

– Szakácskönyvet?

– Amiben minden szükséges tudnivaló benne van. Hogy milyen magasak a hegyek Svájcban. S mikor olvad a hó. S hogy milyen az időjárás, amikor a Genfi-tó fölött zivatar van. S hogyan, miképpen esett, amikor a parasztok fellázadtak Gessler kormányzó ellen.

– Abban igaza van – mondom én –, Schiller tényleg olvasott egyet-mást.

– Látja! – mondja Nietenfűh úr, s szalvétájával egy legyet kerget el az asztalról. – Látja, ha maga is így tenne, s előbb elolvasna egy csomó könyvet, akkor megírhatná azt az ausztráliai kenguru-regényt.

– Mi a csudának írnám akkor – mondom én. – Ha volna pénzem, akkor szívesen odautaznék egyszer, pontosan megnéznék mindent. Abban a percben, ahogy pénzem lenne. De könyveket olvasni!...

– Adok magának egy elsőrangú tanácsot – mondja Nietenfűh úr. – Írjon olyasmiről, amit ismer. Írjon a földalattiról, szállodákról meg egyéb ilyen dolgokról! S írjon gyerekekről, olyanokról, akikkel naponta találkozik az utcán, olyan gyerekekről, amilyenek mi voltunk egyszer.

– Igen ám – mondom én –, nekem egyszer egy pofaszakállas úr, aki a gyerekeket úgy ismerte, mint a saját tenyerét, azt mondta, hogy az ilyesmi nem tetszik a gyerekeknek.

– Szamárság – dörmögi Nietenfűh úr. – Maga csak bízzék bennem. Nekem is vannak gyerekeim. Két fiam, egy lányom. S ha azoknak vasárnaponként elmesélem, hogy mi történt itt a kocsmában, hát vihognak a gyönyörűségtől. Ha valaki meglóg a cehhel, vagy azt mondom el, amikor egy részeg vendégem egy nyaklevest akart lekenni a trafikos fiúnak, s helyette egy finom hölgyet ütött kupán, aki véletlenül épp arra járt, ha ezeket beszélem el nekik, hát az én srácim úgy figyelnek, mintha a pincéből szólna a mennydörgés.

– Hát, ha úgy gondolja, Nietenfűh úr! – mondom én habozva.

– Megsúgom magának: úgy gondolom, Kästner úr, arra mérget vehet – mondja ő, s azzal eltűnik, mert az egyik vendég késsel csörgeti a poharat, s fizetni kíván.

S így történt, hogy megírtam ezt a történetet csupa olyan dologról, amelyeket mi, mármint ti és én, igen jól ismerünk, megírtam csak azért, mert Nietenfűh úr, a fizetőpincér így kívánta.

Először hazamentem, leültem az ablakpárkányra, s kinéztem az utcára, abban reménykedve, hogy hátha ott lenn a sarkon épp most fordul be a Mese, amelyet kerestem. Ha történetesen befordult

volna, akkor leintek neki, és azt mondom: ugyan kérem, ugorjon már fel egy percre, meg szeretném magát írni.

De a Mese csak nem jött, én meg fáztam. Ezért dühösen becsuktam az ablakot, és ötvenháromszor körülszaladtam az asztalt. De ez sem segített.

Tehát megint csak lefeküdtem a padlóra, s azzal vertem el az időt, hogy iszonyúan gondolkodtam.

Ha az ember a padlón fekszik, az egész világ egyszerre csak megváltozik körülötte. Mit lát az ember?... Széklabakat, papucsot, cigarettahamut, a szőnyeg mintáit, port, asztallabakat, s megtalálja a dívány alatt a bal kézre való kesztyűjét is, amelyet már három napja hiába keres a szekrényben. Így feküdtem én mohó kíváncsisággal eltelve a szoba padlóján, s a változatosság kedvéért alulról fölfelé nézegettem a tájat. S legnagyobb meglepetésemre megállapítottam, hogy a székeknek szép kerek lábikrájuk van. Kemény, gömbölyű, barna lábikrájuk, mintha négerek volnának, vagy barna harisnyás iskolás gyerekek.

S mialatt javában számolgattam a széklabakat s az asztallabakat, hogy megtudjam, hány néger, illetve iskolás gyerek tartózkodik a szobában, egyszerre csak eszembe jutott ez az Emillel való dolog. Lehet, hogy azért, mert barna harisnyás iskolás gyerekekre gondoltam?

Akárhogy volt is, az biztos, hogy épp abban a szempillantásban jutott az eszembe, amikor a padlón feküdtem, s a széklabakat és az asztallabakat számoltam. Fekve maradtam, nem mozdultam. Mert az emlékekkel s az ötletekkel úgy vagyunk, mint a megvert kutyákkal. Ha az ember egy hirtelen mozdulatot tesz, vagy megszólítja őket, vagy meg akarja őket simogatni – hűj, máris kereket oldanak! S az ember belezöldül, mire újra a közelükbe kerülhet.

Orbán Ottó

Nyár

Libegő, lebegő,
lángol a levegő.

Süt a nap,
sugarat
lődöz ezret.
Almafa,
körtefa
tűzben reszket.

Nyár
nyár,
száll az ökörnyal.

Ide száll, oda száll,
nem is látni már.

Grigorij Osztyer

Jó tanácsok nyaraláshoz

Ne menj táborba nyáron!
Mindenki olyan, mint te.
Teli van velük a sátor,
Focidat kilukasztják,
kiesik csomagodból
a dugott csokoládé.
Jobb lesz a nagymamánál!
Távíratozni nem kell.
Legyen meglepetés, hogy
egyszerre tör be hozzá
mind a négy unokája.
Kicsit szűkösen lesztek.
De a nagymama rájön,
a konyhában is alhat,
úgyis ott van csak dolga.
Reggelit, ebédet készít,
uzsonnát, vacsorát is,
meg amit közben kértek.
Jobb is, ha esztek, mintha
egymás hajának estek.
Evés közben figyelj meg,
mindenki barátságos.
Aztán lehet focizni.
Csak első nap zavar még
a flancos virágágyás.

Thúróczy Mária

Poszterek

Szobánk falán pompás
poszter látható,
zöld és sűrű fák közt
szinte ring a tó.
Kint ragyog a nyár már.
Hívnak fák, hegyek,
várnak rám az erdők –
élő poszterek.
Mézes illat lebben
három tölgyesen.

Holnap kint leszek az
élő poszteren.

Lehet persze eső is,
vigyél magaddal magnót,
nagyot, hogy túlbömböltesd a
többi rádióját,
jól jön egy doboz festék,
amitől a komondor
rózsaszínűvé válik,
ami divatszín, és még
hígító sem kell, úgyse
mehtek közel hozzá
még egyszer most a nyáron.
És majd ha érted jönnek
szüleid, merthogy kaptak
egy sms-t, amelyből
úgy vélhetik, hogy jobb, ha
hazavisznek azonnal,
ne felejtss el a kertből
gondosan összeszedni
a sok kerítéslécet,
amivel hős lovagként
vertétek fejbe egymást.
Aztán a kamrakulcsot
ki kellene halászni
az esővízes kútból,
ami kicsit nehéz lesz,
mert teledobáltatok
edénnyel, félcipővel,
meg elhullott gyümölcszel,
hogy legyen aromája
a hordónak. Lett is. Érzed?
Végül a nagymamától
búcsúzz el szomorúan,
hiszen szegény most téged
legalább jövő nyárig
olyan ritkán fog látni.

Weinrauch Katalin

Tulipánház

Kerti tulipánnak
megpattant a szirma:
benne élő tündér,
mint egy kis ablakon,
kikönyökölt rajta.

Tavasztündér arcán
piros öröm ragyog,
nevetve integet:
zümmögő méhecskék,
halihó, itt vagytok!

Ide a házamba,
vaddarazsak, dongók:
virágport kínálok,
s nektárral megtöltök
csurig minden kancsót,

míg együtt hintázunk
szép kehelyházamban,
hol mézforrás fakad
varázsvesszőm nyomán
tavasz virágban.

Kitártam otthonom
selymes szirmát, kelyhét,
ki hozzám látogat
mézet gyűjtögetni,
mindig kedves vendég!

Jöjjetek szaporán,
amíg a nap nevet!
Április szeszélyes:
hideg szél esőt hoz,
alig fordul egyet...

Ha esik, becsukom
a tulipánházat,
nálam senki vendég,
sem nektár, virágpor,
bizony, meg nem ázhat!

Bars Sári

Bizonyítvány

Bizonyítvány, bizonyítvány,
De sok mindent bizonyítsz rám,
Amit el is felejtenek,
Ha nem írtak volna beléd.

Bizonyítvány, bizonyítvány,
Vakációt kezdő nyitány,
Legszebb a befejezésed:
„Magasabb osztályba léphet.”

Bizonyítvány, bizonyítvány,
Útmutató, biztos irány,
Hadd hallgassunk a szavadra, —
Lépünk mindig magasabbra!

Tóth Elemér

Nyári égen

Nyári égen
színaranyban
gólya köröz
a magasban.
Mit keres?
Elvesztette
a csizmáját,
a szeles.

Nyári éjben
színezüstben
Hold apó jár
elmerülten.

Mit csinál?
Gyöngyharmattal
hinti tele
a határt.

Számítógép-suli 70.

ECDL-FELADATOK

Az ECDL-példatárhoz hasonlóan az értékelési irányelveket és a szükséges ismereteket is megadjuk. Ez a feladat a tabulátorok alkalmazásának lehetőségeit ellenőrzi. Figyeljete arra is, hogy a tabulátorok kitöltését is be kell kapcsolni, és a pozícióját is be kell állítani.

A feladatot elkészítése után nyomtassátok ki, és azt az *Irka* levelezési címére küldjétek el. Az elkészített dokumentumot mentsetek el, és azt egy elektronikus levél mellékleteként továbbítsátok nekem a következő címre: *irka.pd@gmail.com* címre. A dokumentum fejlécében legyen feltüntetve a nevetek, az iskola, amelybe jártok, a láblécben pedig az osztályotok is. A feladat megoldását 2012. június 15-ig kell elküldeni. Az eredményeket a következő számban fogjuk közölni.

NÉVPÁLYÁZAT

Az XXX Rt. új nevet keres YYY nevű közkezdvelt jégkrémcsaládjának. Ha pályázni kíván, zárt borítékban küldje el címünkre az Ön által választott nevet. A névadásnál, kérjük, vegye figyelembe a következőket:

- * A név tükrözze, hogy az YYY egy igazán remek jégkrém, változatos ízesítéssel és sokféle kiszerelesben.
- * Lehetőleg utaljon arra, hogy vállalatunk mindig szem előtt tartotta a környezetvédelem fontosságát. Így a jégkrém csomagolása min. 15%-ban újrahasznosítható anyagból készül.
- * Cégünk több mint 10 éve van jelen a piacon, így a folytonosságot visszzük az emberek életébe.
- * A név ne legyen hosszabb, mint 8 betű.

Díjak

- I. helyezett 1 db összesen 800 000 Ft értékű utazás Norvégiába.
- II. helyezett Légkondicionáló berendezés, 400 000 Ft értékben.
- III. helyezett 1 db 300 l-es hűtőszekrény.

Leveleiket folyó év április 15-ig várjuk. Sorsolás közjegyző jelenlétében május 20-án.
A sorsolást a TV közvetíti! A nyeremények készpénzre nem válthatók.

☒ 1569 Budapest, Gyopár krt. 49. XXX Kft. A borítékra írják rá: NÉVPÁLYÁZAT

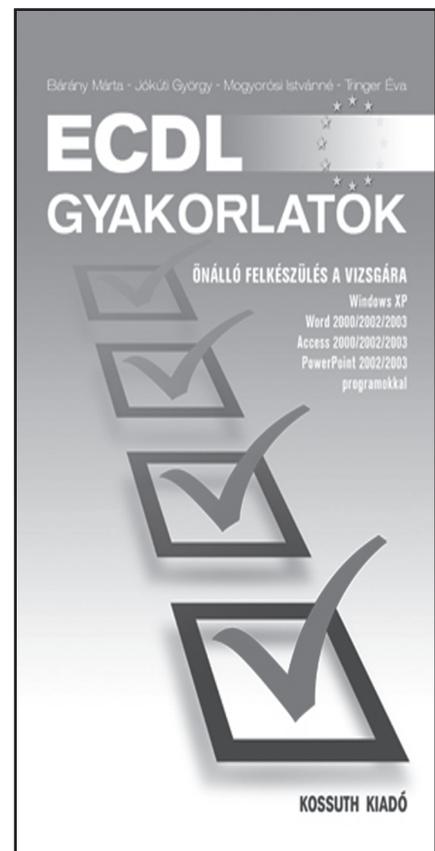
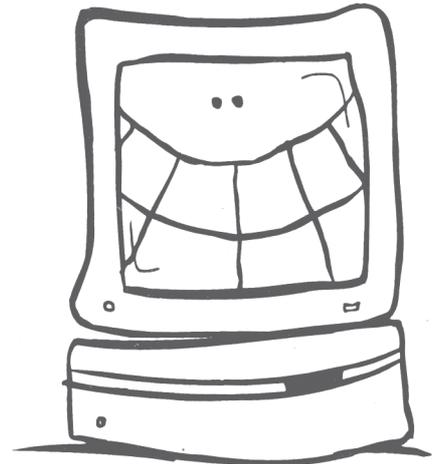
Értékelési irányelvek/Szükséges ismeretek:

Alapszintű műveletek

Dokumentum mentése
Dokumentum nyomtatása
Betű méretezése
Vastagított betűk
Bekezdés középre igazítása
Bekezdés sorkiegyenlítése
Szöveg beljebb kezdése
Szöveg szélességének állítása
Keretezés (szegélyvonalak)
Táblázat/tabulátor alkalmazása

Emelt szintű műveletek

Jel/kép beillesztés és igazítása
Felsorolás alkalmazása
Felsorolt bekezdések közti távolság állítása billentyű leütése nélkül
Kiskapitális betű
Megfelelő módon végzett keretezés (szegélyvonalak)
A díjak melletti és alatti vonal elkészítése

Pallay Dezső

Feladat
Egy időben érkeznek-e meg tavasszal a madarak?

A borz társbérője

A világirodalom egyik rejtélye, hogyan lett a róka a mesék és közmondások sztárja. Ha sorra vesszük a tulajdonságait, először is meg kell

állapítanunk, hogy alig nagyobb egy megtermett macskánál. Nem épít házat, fészket, még lyukat sem ás, általában egy jobb sorsra érdemes borzot választ ki magának, és társbérletre kényszeríti egészen addig, míg társbérője föl nem adja az együttlakást, és el nem költözik. Ugyanakkor kényelemszerető, imádja a meleget, ha kószálásai során elfárad, leheveredik egy-egy napos helyre és horkolni kezd. Néha olyan mélyen alszik, hogy a vadász és kutyája is meglepheti. Sokkal éberebben indul azonban este vadászni, sompolyog, körbe-körbe jár, figyel, egyszóval nagyon óvatos, állandóan fedezi magát.

Szó sincs arról, hogy a róka különösebben tavasz lenne. Éppen ellenkezőleg, igazi rabló, aki módfelett élvezi a baromfiudvar nyújtotta örömeit, ha biztonságban teheti.

Ha viszont a legkisebb veszélyt érzi, továbbáll. Őkelme egyébként igazi ínyenc, a hús mellett nem veti meg az édes gyümölcsöt sem. Igazából nem lehet tudni, kire ütött, hiszen legközelebbi rokonai a sokkal kevésbé eszes sakálók, majd utánuk a farkasok és bizony a kutyák következnek.

Az anyaróka önfeláldozó típus, maga csak egérrel táplálkozik, míg a kölykeinek hordja a nagyvadat. Az apa nemigen törődik az utódokkal, de azonnal felébred benne a gondoskodó hajlam, ha panaszos vonítást hall. Az árván maradt kölyköket hímek nevelik fel.

Jó Pajtás, Szerbia

MAMUTFENYŐ

Olyan magas, mint egy 35 emeletes ház!

A világ egyik legnagyobb fája a kaliforniai örökzöld mamutfenyő. Megnő 120 méterre is. Az az óriás mamutfenyő, amelyet az amerikaiak elneveztek Sherman tábornoknak, 89 m magas, és 2000 tonnát nyom. A talajtól 1,5 m-re több mint 24 m a törzsének kerülete, holott száz magocskája együtt sem nehezebb fél grammnál. E parányi magocskák egyike, ha kicsírázik a földben, és felnőtt fává nő, súlyát a 250 milliárdszorosára növeszti! Igaz, nem sieti el a dolgot, hiszen e súly eléréséhez 3000 évre van szüksége!

Táncparkett és alagút

A mamutfenyők ma féltve óvott, védett fák a nemzeti parkokban. Száz-százötven évvel ezelőtt még gondatlanul sok

ilyen fát kivágtak a favágók. Egyetlen kivágott és feldarabolt mamutfenyő fájának elszállításához egy 30 vagonból álló tehervonat kellett! Egy villámsújtotta mamutfenyő hatalmas rönkjét táncparkettnek képezték ki! A Sherman tábornok nevű mamutfenyő törzsébe meg alagutat vágtak.

PÁFRÁNYFENYŐ

A páfrányfenyő létezett már 150 millió évvel ezelőtt, a dinoszauruszok korában is.

A fa ma is él, és megőrizte ősi formáját. Sok fosszilis* levele került elő.

Egy jól alkalmazkodó fa

A páfrányfenyő megtalálható világszerte a parkokban és kertekben. A városokban is megél, mert eredményesen áll ellen a légszennyezésnek. Kínában van egy több mint 3000 éves páfrányfenyőfa, amely még ma is gyümölcsöt hoz! A gyümölcse roppant kellemetlen szagot áraszt, ha túlérlik. Ázsiában mégis nagyon kedvelik a páfrányfenyő mandulaszerű termését.

A „40 aranytalléros fa”

Ősszel a páfrányfenyő legyező alakú levelei aranyzintű öltönek. De nem ezért nevezték ki „40 aranytalléros” fának. Hanem azért, mert 200-valahány éve egy nagyon gazdag ember 40 aranytallérért vásárolt meg egy páfrányfenyőt egy angol kertésztől!

*fosszilis – megkövesedett állapotban fennmaradt

Mézeskalács, Szerbia

Bitay Éva

A mezei nyúl

Mezei futóverseny. Ha nem csapunk zajt, amikor kilépünk az erdei tisztásra, kora tavasszal vidám „fogócskázásnak” lehetünk tanúi: 5-6 „nyúllegény” verseng egyetlen „nyúlleány” kegyeiért. Nem csókok, hanem hatalmas pofonok csattannak el, sőt – Uram bocsá – őnagysága még rugdosódik is! Nem áll szóba minden jöttment „zöldfülűvel”, kivárja az „igazit”.

A kisnyulak nyitott szemmel, szőrösen születnek, felkészülve a rájuk leselkedő veszélyekre, ugyanis rengeteg szárnyas és négy lábú ellenségük van. Anyjuk hőiesen védelmezi, de legfeljebb a sündisznótól és a varjútól tudja megvédeni őket, a nagyobb ragadozóknak maga is áldozatul esik.

A kisnyulak csak pár napig maradnak a vacokban, azután barázdák között, bokrok tövében keresnek rejtekhelyet. Bundácskájuk terepszínű, ők maguk szagtalanok, így ellenségeik figyelmét elkerülik.

Ha kis nyuszikra bukkanunk, ne simogassuk a „szegény kis árvákat”, mert egyáltalán nem azok. Amikor elérkezik a szoptatás ideje, anyjuk rendre felkeresi őket. Ha azonban megérzi rajtuk a „borzalmas” emberszagot, akkor valóban árván hagyja a kicsiket.

Hogy füles, azt értem, de miért tapsi? A régi vadászkönyvekben az olvasható, hogy a „nyúlmama” tapsol a fülével, úgy hívja magához kicsinyeit. Erről persze szó sincs. A nyúlnak, csakúgy mint többi emlősállatnak, kitűnő a szaglása, és földhöz szorított orrával szimatolja ki a nyomot.

Gyáva, mint a nyúl? A nyúl nem gyáva, a róka nem ravasz, a farkas nem gonosz, és a bagoly nem bölcs. Ezek

emberi tulajdonságok, amelyeket a meseírók ragasztottak rá az állatokra. Az állat olyan tulajdonságokkal rendelkezik, amelyek lehetővé teszik számára a túlélést. A nyúlnak rengeteg az ellensége, és csak **három fegyvere van:** kitűnő hallása – ehhez kell a hosszú fül –, gyors lába és nagy szaporasága. Hátsó lába hosszabb, úgynevezett ugróláb, így versenyfutásban könnyen elhagyja üldözőit. Évente 3-4-szer fial, egyszerre 3-5 kisnyúl születik.

Ellenségeit igyekszik „kicszelezni”. Amikor kiszemel magának egy jó pihenőhelyet, nem sétál egyenesen oda, hanem túlnyargal a vacoknak kinézett helyen, saját nyomán 30-40 métert visszafut, majd egy hatalmas oldalugrással a vackában terem. Így a szimatoló ragadozó egyszerre csak azt veszi észre, hogy a nyomnak vége, de a nyúl nincs sehol. Elnyelte a föld, vagy elrepült? A nyúl, ha tudna, ilyenkor bizonyára kuncogna a rászédett ellenségnek.

Ha kisnyúlra bukkanunk, ne vigyük haza! A fiatal mezei nyúl házi környezetben a leggondosabb ápolás mellett sem marad életben. A házi nyúlajták őse nem a mezei, hanem az üregi nyúl.

Napsugár, Románia

Vicckupac

Eredmény

A tanító néni kérdezi az elsős Pistikétől:
– Ha a testvérednek van három almája, és te abból kettőt elveszel, akkor mi lesz az eredmény?
– Bunyó.

Angol

– Tanár úr, át fogok menni angolból?
– Persze. A kezdő csoportba.

Irodalom

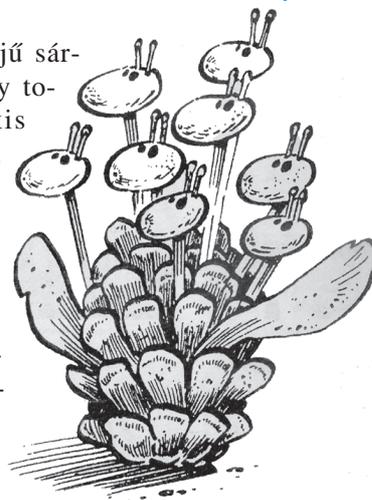
Az iskolában magyarórán kérdezi Pistikétől a tanár:
– Pistike, ki van ezen a képen?
– Petőfi Sándor.
– És mondd, mit jelent a kép alatti két szám: 1823–1849?
– Az biztosan a mobilja.

A Mi Újságunk, Magyarország

Tobozsárkány

Mesebeli hétfejű sárkány alakul ki egy tobozból, ha hét kis ágacskát szúrunk bele nyakként, hét kifúrt makk a hét fej, juhar termése a két szárny. Szemkeként használjunk kicsi bogókat vagy gyöngyöket!

Mézeskalács,
Szerbia

Fesd ki!

Feladat

Hogyan születik a szivárvány?

Érdekességek a madarak világából

Az alábbi írást a Szerbiában megjelenő, általatok is ismert **Jó Pajtás** című lapból vettük át.

Hárpia

A világ legfélelmetesebb ragadozó madara, Dél-Amerika őserdeiben honos. Karmai 3,5–4 centiméteresek. Ezekkel és erős lábával disznók és antilopok elfogására és megölésére is képes. Az őserdők folyamatos pusztítása miatt a kihalás veszélye fenyegeti.

Íbisz

Az egyiptomiak szent állatként tisztelték ezt a madarat, mert mindig a Nílus áradása előtt jelentek meg a folyó mentén.

Flamingó

Egyetlen fiókát nevel, a begyében termelődjő tejjel eteti. Ha nem megfelelően etetik, rabságban elveszti rózsaszín színét, és kiféhéredik.

Sarki csér

Minden évben több mint 30 000 km-es utat tesznek meg a sarkvidékek között. Nagy kolóniákban fészkelnek. 1–3 tojást raknak, amelyek 20–24 nap alatt kelnek ki. A sarki csérek 2 hónapos fiókáikkal együtt hagyják el az északi féltekét, s repülnek át a világot. Decemberben, amikor beköszönt az antarktiszi nyár, már az olvadozó jégtáblákon járnak. Márciusban, a legkedvezőbb széljárást kihasználva térnek vissza északra.

Kolibri

A madárvilág Dél-Amerikában élő törpéi. A hím teljes hossza 57 mm. A tojó valamivel nagyobb. Súlyuk 1,6–2 gramm. Szárnycsapása másodpercenként 30–80. Képes egy helyben lebegni.

Halfarkas

Erős, erőszakos madár, a levegő kalóza. Ha meglát egy jóllakott madarat, addig úzi, zaklatja, amíg az ki nem adja magából, amit megevett. Fészke általában egyszerű gödör. A szülők felváltva költik és etetik fiókáikat, általában kettőt. Ha azonban az élelem kevés két fiókának, akkor az elsőként kikelt vagy a szülők megölik a másodikat.

Sasok

Fészküik akár 3 méter átmérőjű is lehet. Három kilométer magasból is észrevesznek egy nyulat. A legismertebb közülük a szirti sas, címerállat és jelképpé is vált.

Fülemüle

Ha fiatal korában nem hallja társai énekét, akkor más fajok dalát sajátítja el. A fülemüle énekét Beethoven megkomponálta a *Pastoral-szimfóniájában*.

Búbos banka

Fészket nem készít, tojásait a földre rakja. Veszély esetén sziszegő hangot ad, csőrével a levegőbe döfköd, és a támadó felé spricceli ürülékét.

Gébics

Hazánkban szinte mindenhol megtalálható, kb. 17 cm hosszú. Rovarokkal és kisebb gerincesekkel táplálkozik. Áldozatait előszeretettel „karóba húzza” valamelyik fa tövisére tűzve. Ha nincs a közelben ilyen fa, akkor drótot (villany, telefon stb.) keres erre a célra.

Bölgébika

Hazánkban mindenütt előforduló gémféle. Mocsarakban, nádasokban, halastavakban él. Ha veszélyben érzi magát, csőrét égnek emeli, és szoborrá merevedik. Télen a Földközi-tenger partvidékére vonul.

Kakukk

Fészket nem épít, erre a célra más madarak fészket használja. A gazdamadaréhoz hasonlót tojik, és egy tojást kidob a fészkekből. A kiskakukk kel ki először, és kidobja a többi tojást a fészkekből. Védett madár.

Gőzhajóréce

A világ leggyorsabb vízfelszínen úszója. Repülni nem tud. Úszóhártyái 15 cm szélesek. Úszás közben rövid szárnyait evezőként használja, így gyakran eléri a 27 km/óra sebességet, vagy annál többet is. A nyomában felhabzó víz és a sebessége a 19. századi gőzhajóra emlékeztet, innen kapta a nevét.

Darvak

Némelyik darufaj 2 méteresre is megnőhet. Ők a földön élő legmagasabb, még repülni tudó madarak.

Vándorsólyom

Az Antarktiszt kivéve, minden földrészen megtalálható. Negyvennyolc centiméteres. Zsákmányára zuhanórepüléssel veti rá magát, ilyenkor 170–400 km/óra sebességre is felgyorsulhat.

Itt a nagy vakáció, vár a rét, az erdő, a patakpart... Megannyi csodát rejt minden zsebrendőnyi terület, ha nyitott szemmel, nyitott füllel jársz a természetben. Ha figyelmes vagy és türelmes, ha lehajolsz egy-egy bogárhoz, fűszálhoz, ha kíváncsi vagy, sok mindent felfedezhetsz, megérthetsz, s nemcsak szeretni, de ismerni is fogod a természetet.

Herman Ottó írását kedveskedésként közöljük. Ha kedved van végigolvasni, keresd meg a könyvtárban Herman Ottó „Erdők, rétek, nádasok” című könyvét, vagy nézz utána az interneten. Jó természetjárást, fűrkészést kívánunk!

Hermann Ottó

A rét zenevilágából

Részlet

A réthez közeledve, már jó távolra is hangok zűrzavara üti meg fülünket, és minél közelebb érünk, annál jobban válnak ki bizonyos hangnemek. Előbb még összefolyva, utóbb már bizonyos ritmikus jelleget öltve, legelőször is a tücsöksereg lármája érzékel hozzánk, melyre a kri-kri-kri szótag folytonos ismétlődése némileg emlékeztethet.

Ezután kiválnak bizonyos percegő hangok, melyek a reszeléshez vagy kerepléshez, vagy azon sercgetetéshez hasonlíthatók, melyet a papíron végigszelődő lúdtoll létrehoz, mely a tücsök hangjától teljesen elüt, és másként is sok különbséget tüntet fel, úgy, amint kisebb vagy nagyobb alakoktól ered. A méhek, legyek dongása, a szúnyogok éneke, némely poloskák s még más rovaroknak hangja egybeolvad oly halk morajjává, melynek semmi ritmusa nincsen, melyet jellemezni, valamihez hasonlítani bajos, mely azonban igen lényeges föltétele az „élő rét” fogalmának.

E morajjal, amint ezt nyelvünk igen találóan kifejezi: „megtelik a levegő”, s az élő lég egész lényünkkel érzeti, hogy az élő természet közepette állunk...

A muzsikások sokaságából most kettőt választok. Egyik a *lovacska* nevű rovar, mely a nyár folyamán minden kaszálon bőven előfordul; a másik a *vörös szöcske*, mely ősz felé, jelesen dombos, füves helyek verőfényes oldalán gyakori.

Egy futó pillantás is elegendő arra, hogy a két alak között fennálló rokonságot, de egyszerűségi eltérést is ész-

revegyük, s ez főleg az ugrólábpár hosszarányában rejlik. Amíg tudniillik a „lovacskánál” a test hossza kétszer van meg az ugrólábpár, addig a szöcskénél csak másfélszer – az elsőnél a szárnyak hosszát nem értve bele.

A szorosabb vizsgálat, természetesen, még más eltéréseket is mutat, melyek közül itt csak a lábfej ízületét említem, mely a „lovacskánál” szám szerint négy, a szöcskénél három. A csúcsíz is különbséget tüntet fel: mert a lovacskánál csupán két karmot látunk, holott a szöcskénél a két karom között még egy talpacska helyezkedik el...

Ha már most egy erősen nagyított ábrához fordulunk, akkor csakhamar rájövünk a cserregő percgetetés okára, amely a füves rét zenevilágában a tücsök mellett oly szerepet játszik, mint a másodhegedű az első mellett. A szöcske szárnyát a belső lapról vizsgálva, a balfélen egy keresztbefutó, igen erős eret veszünk észre, mely egész hosszában reszelő módra rovátkos, és mindenfelől erős, szövvényes erek támogatják. Ha jobb felé tekintünk, legelőbb egy dobhártyát veszünk észre, mely különösen kívülről, erős keretbe van foglalva, mely keret haránt- és keresztterekkel van kapcsolatban, hol

szintén egy satnyult reszelőér látszik, mely azonban a hangadásnál nem szerepel, minthogy a test felé van fordítva.

Világos, hogy mihelyt e részek egymás fölé kerülnek, a bal szárny reszelős ere azokon a kereszttercskéken végighorzsol, s rezgésbe hozza a rendkívül finom, száraz és feszített dobhártyát, azonfelül pedig még a mellékdobhártyát is, s ez mind együttvéve erős cserregést fog kelteni.

A szöcskeféléknél a felső szárnyak tövében hiába keressük a keretszerű berendezést; ott csak erős hosszerek futnak végig. Mind a két szárny erezte tökéletesen egyenlő, és csupán a harmadik ér domborodik ki a szárny lapjából. De mihelyt az ugróláb combját szorosabb vizsgálat alá fogjuk, mindjárt megértjük a hangszervet is. A comb belső, a test, tehát a szárnyak felé álló felén egy borda fut végig, melyen a mikroszkóp alatt gyöngy módra sűrűn sorakozott szemölcsöket veszünk észre. A kijjebb álló szárnyér a szemölcsökhöz keresztben áll, tehát világos, hogy mihelyt a szöcske a két ugróláb combját a szárnyakhoz illeszti, s előlről hátrafelé mozgatja, sercegés fog támadni, mert a szemölcsök úgy hatnak az érre, mint egy fésű fogai az asztallap élére...

Kántor Zsuzsa

S.O.S!

Izabé megsértődött.

– Tudsz jobbat? – kérdezte jéghidegen.

Zsó csak hátracsapta állig érő sima, fekete haját, ami rögtön visszahullt az arca köré. Azalatt kigondolt valamit:

– Olvastam, hogy az elefánt négyöt tonna súlyú. Roppant sikkes, igaz? Ha Patti maga elé képzelet, valahányszor asztalhoz ül...

– Féleszű! Te féleszű vagy, ugye? – vágott vissza Izabé. – Te tán nem tudod, hogy az elefánt az oroszlánnál is nagyobb? Ha csak négy tonnát nyom, akkor cseppet sem kövér, akkor éppen hogy karcsúnak számít a többiek közt, róla mondják elefántnyelven, hogy a legszebb lány a halpiacon. Mondd csak, Zsó, te az arányokkal nem számolsz egyáltalán?

És odafordult Falrengetőhöz:

– Neked erről mi a véleményed?

Kis mosoly játszott az Icu ajkán könnyedén:

– Szerintem – mondta –, arra kéne gondolnia Pattinak, hogy meszet eszik.

– Elment az eszed?

– Miért? Ha Pattinak van hozzá ereje, és beleéli magát: fuj, ez méz, fuj, az is...

– Próbáld te beleélni magad, hogy foszlós kalács, és kajálj meszet – mond-

– Hogy kell abbahagyni? – kérdezte Béres Patti –, én csak azt nem tudom.

És tömte magába a kenyeret vajjal, sajttal, sonkával, ami jött.

– Szeretek enni ugyanis, ez a helyzet – vallotta be.

Ez az osztálykiránduláson történt, amikor lehevertünk pihenni, a lányok meg kiterítettek egy kockás abroszt, arra került a magukkal hozott elemőzsia. Pattinak minden ízlett. És közben panaszkodott:

– Tudom, dagadt vagyok, mit nem adnék érte, ha nem volnék az! Tolj ide még egy szelet kenyeret, Izabé, meg abból a párizsiból is. És adjatok sajtot, meg májast is, rendkívüli, igazán... Hát látjátok, így megy ez. Nem bírom abbahagyni.

Ég felé fordította a szemét, úgy rimánkodott:

– Segítetek nekem valahogy!

Izabé gondolkozott egy kicsit:

– Ha az órára néznél, és öt perc után leállsz. De ezt aztán betartod tűzön-vízen át. Remek ötlet. Nem igaz?

– Nem igaz – vágta rá a hosszú Zsó. – Azért nem, mert ha időre eszik – fokozza a teljesítményt. Öt perc alatt felfal egy félórára valót. Tréning dolga az egész.

ta Zsó. – Hülyeség. Hanem ahhoz mit szóltok: ne valamire gondoljon, hanem valakire. A kis-Rukkra, például.

Na, persze, kis-Rukk... ki ne tudná, hogy Patti beleesett. Hogy mennyire szeretne tetszeni neki.

Fontolgatták egy darabig ezt a tanácsot, de aztán Izabé megcsóválta a fejét:

– Nem, lányok, ez se jó. Mert Rukk lehetetlen alak, fapofa, semmi sem érdekli, csak a sport. Rá se néz Pattira. És ha még olyan karcsú, és ha átmeleg a tű fokán... Ha órá gondol, csak lelombozódik szegény. És bánatában a legtöbb ember – zabál.

Falrengető hirtelen elvihogta magát, és Pattira mutatott. A kis holdvilágképű csaj békésen legelt a kockás abroszról, amit a földre terítettek: egy kis ezt, egy kis azt. Folyamatosan. Rájuk se nézett, ahogyan ők se rá.

Izabé nyakig vörösödött:

– Hát te aztán – förmedt rá –, érted aztán érdemes, igazán... Hárman törjük magunkat, te meg ide se figyelsz!

Felszisszen erre Patti, mint akit nagy sérelem ért:

– Még hogy én nem – méltatlankodik –, mikor én csupa fül vagyok. Mindent hallottam, és szóról szóra vissza is mondhatom, semmi ki nem marad! Csupa jó tanács. Már csak egy kérdésem van.

Várakozóan néztek rá. Ő meg, egy csábos almáspitével, mint aki végveszélyben lelke megmentéséért könyörög:

– Hogy kell abbahagyni?

Mit gondoltok, ha Béres Patti elolvasná az előző oldalon található szöveget, s kedvet kapna a természetjáráshoz, megtalálná kérdésre a választ?

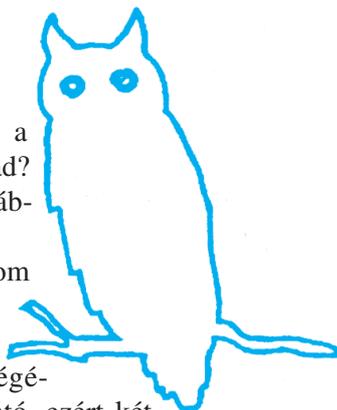
Miért?

Miért nem üti meg az áram a villanydrótra szálló fecskéket?

Azért, mert a fecske olyan kicsi, hogy egyszerre csak az egyik dróthoz érhet hozzá. A villanypóznákon több drótot is vezetnek. Az áram vezetéséhez legalább két drótra van szükség: az egyikben jön, a másikban megy vissza. A fecskét akkor üthetné meg az áram, ha egyszerre két dróthoz is hozzáérne, s így az áram átmehetne rajta. A fecske azonban kicsi, nem ér hozzá egyszerre két dróthoz. Nagy madarakkal azonban, például rétisassal vagy gólyával sajnos megtörténhet ilyesmi.

Tudod-e, hogy

- a madarak lábának különleges izma a musculus pectinus, amely térdízülethez tapad?
- a musculus pectinus inakkal az egyes lábujjakhoz csatlakozik?
- ha a madár behajlítja a térdét, ez az izom megfeszül, és a madár lábujjai összeháródnak, ezzel biztosítva a kapaszkodást?
- a madarak hangképző szerve nem a gégeben, hanem a főhörgők elágazásánál található, ezért két helyen is képződik a hang?
- a madár így képes egyszerre énekelni és levegőt venni, illetve egyszerre több hang kiadására is képes lehet?
- a fülemüle egyszerre négy különböző hang kiadására is képes?

Kukta Peti, Kukta Panni

Nem csak lányoknak!

Csokoládés jészek

Hozzávalók: 20 dkg őrölt dió, 4 szelet reszelt csokoládé, 40 dkg porcukor, 4 tojás, fél csomag vaníliás cukor, 2 evőkanál liszt, fél csomag sütőpor

25 deka porcukrot habosra keverünk 3 tojássárgájával. Beleteszünk fél csomag vaníliás cukrot, 2 evőkanál lisztet, fél csomag sütőport, 20 deka őrölt diót és 4 szelet csokoládét, majd hozzákeverjük a 3 tojás felvert habját. A tésztából apró golyócskákat gyúrunk, amelyeket lisztezett, zsírozott tepsire helyezünk. Az ujjunkkal kicsit benyomjuk a gödröcskék tetejét, és az így kialakított „fészekbe” egy tojás keményre vert habjának és tizenöt deka porcukornak a keverékéből töltelékot rakunk. Végül megsütjük a golyócskákat. A „fészekbe” tehetünk kandírozott* gyümölcsöt vagy lekvárt is.

* *kandírozott* – cukorréteggel bevont

Jeles évfordulók Magyarország történetéből

Május 2.

Az 1896-os milleniumi ünnepségek megnyitása

1896. május 2-án a honfoglalás 1000. évfordulója alkalmából Ferenc József, a Monarchia uralkodója Budapesten, harangzúgás közepette nyitotta meg a milleniumi ünnepségek központi rendezvényét, a városligeti ezredévi kiállítást. Díszmagyarba öltözött országos főméltóságok, államférfiak, művészek, a főváros és a vármegyék küldöttségei, képviselői kíséretében a királyi pár a megnyitó után megtekintette a fél négyzetkilométernyi kiállítás legfontosabb pavilonjait. Ugyancsak ezen a napon nyitották meg a forgalomnak a mai Vörösmarty tértől a Városligetig húzódó, 3 688 méter hosszú, a kontinens első elektromos üzemű földalatti vasútját. A napot az Operában díszelőadás zárta. A milleniumi ünnepségek az egész 1896-os évben nagy pompával zajlottak.

Számos milleniumi ünnepség zajlott a mai Kárpátalja különböző településein is.

A magyar művelődés nagy alakjai

Szent-Györgyi Albert

Szent-Györgyi Albert 1893. szeptember 16-án született Budapesten.

A budapesti tudományegyetemen szerzett orvosi oklevelet 1917-ben. Az 1920-as években több európai egyetemen tanult és dolgozott. A groningeni egyetemen habilitált *, a cambridge-i egyetemen kémiaiából doktorált. 1930-ban Klebelsberg Kunó kultuszminiszter hívására hazatért Magyarországra, s a szegedi egyetemen az orvosi vegytan és a szerves kémia, 1945-től a budapesti tudományegyetemen a biokémia professzora. 1939–43-ban a szegedi egyetem küldötteként a felsőház tagja.

1947-ben az USA-ban telepedett le, a Marine Biological Laboratory izomkutató intézetének igazgatója (1947–75), a darthmouthi orvosi főiskolán a biofizika (1962), a Brandeis Egyetemen a biológia professzora.

Kutatásai során a mellékveséből hexuronsavat izolált, amely 1932-ben a C-vitaminnal azonosnak bizonyult, és Szent-Györgyi Albert javaslatára az aszkorbinsav nevet kapta.

Az 1930-as években a Szeged környékén termesztett paprikából állított elő C-vitamint, és tanulmányozta ennek biológiai szerepét. Felismerte, hogy a szegedi fűszerpaprika sokkal több C-vitamint tartalmaz, mint a citrusféle gyümölcsök, így nagy mennyiség előállítását sikerült véghezvinnie. A korábbi grammnyi mennyiség helyett egyszeriben kilónyi állt a rendelkezésre. Felfedezték, hogy gyógyítani lehet vele a skorbutot (tengerimalacokon kísérletezett sikeresen).

1937-ben orvosi és élettani Nobel-díjat kapott a C-vitamin felfedezéséért, illetve a biológiai égesfolyamatokra vonatkozó kutatásaiért. Magyarországon tudományos munkásságát 1937-ben Corvin-koszorúval ismerték el, 1948-ban pedig Kossuth-díjjal.

A II. világháborút követően Szent-Györgyi Albert hozzálatott az Akadémia újjászervezéséhez.

Az Amerikai Egyesült Államokban halt meg 1986. október 22-én.

Szent-Györgyi Albert emlékezetét szobor és emléktábla őrzi Szegeden a Dóm téren, az Orvosi Vegytani Intézet bejáratánál.

Érdekesség: Szent-Györgyi Albert előbb Szegedre vitte a Nobel-díj érmét, majd a világháború kezdetén a Magyar Nemzeti Múzeum megvásárolta tőle; a plakett a mai napig ott látható. Szent-Györgyi a múzeumtól kapott összeget az akkoriban kitört téli háború finnországi szenvedőinek ajánlotta fel.

* *habilitáció* – egyetemi magántanári képesítés; tudományos fokozat

A mi nyelvünk

Nem vette magának a fáradságot...

Részlet

A negyvenes évek elején kis nyaralót – boronaházat – rakattam össze két parajdi sóbánya-áccsal. Az esti tűzhöz mindennap melléjük telepedtem, s hallgattam gyökeres, ízes beszédüket, a régóta nem hallott udvarhelyszéki székelő tájszólást.

Az egyik egy barátjáról beszélt, akiben csalódott. Elvárta volna tőle, hogy szorult helyzetében megtegyen érte valamit, de az elmulasztotta megsegítését. Minden szó és minden fordulat érdekelt, hiszen gyermekkorom nyelvi zenéje muzsikált a hang-

hordozásban. Az eleven előadásban a beszélő ács egyszer olyan ponthoz érkezett, ahol általános kifejezésnyelvetünk szerint ezt kellett volna mondania: „...de nem vette magának ezt a fáradságot...” Szinte izgatottan vártam a közeledő kifejezést. De a székelő nem ezt mondta, hanem egyszerűen ezt: „de nem tette meg nekem ezt a fáradságot...”

Örömmel állapítottam meg, hogy régi falum tájékat nem érte el a címben írt germanizmus. De ha ilyen egyszerű a nyelvi megoldás, miért mondja száz közül kilencvenkilenc magyar azt, „nem vette magának”?

Azóta – műfordításban is – mindig az esti tűz mellett hallott kifejezést használom. Hátha akad, aki eltanulja tőlem. Nem is tőlem, hanem attól az egyszerű székelő ácsától.

Áprily Lajos

A 2012/1. szám rejtvé- nyeinek megfejtése

17. oldal

A Mohács környéki délszlávok farsangi szokását busójárásnak nevezzük.

20. oldal

A Mátyás napjához fűződő időjósítás: *Mátyás ront (bont), ha talál, ha nem talál, csinál.* Vagyis, ha február 24-én hideg van, Mátyás jeget talál, akkor utána megenyhül az idő, de ha fagy-pont fölött van a hőmérséklet, akkor Mátyás hideget hoz.

22. oldal

A hantik Nyugat-Szibéria középső részén élnek.

29. oldal

Betűrendező

Vanília

Fejzd ki szólással

Majd kiugrik a bőréből; Itatja az egereket; Reszket, mint a nyárfalevél; Fehér, mint a hó; Gyors, mint a villám.

Bölcs mondások

Akkor mondj hoppot, ha átugrottad az árkot. Egy fecske nem csinál nyarat.

A rest kétszer fárad.

Minden zsák megtalálja a maga foltját.

Tudomány, bölcsesség legjobb útiköltség.

Csak sorjában!

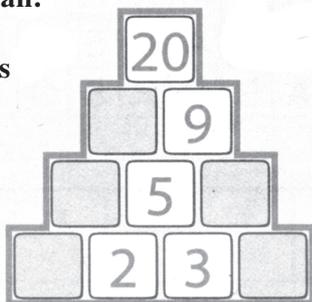
B D C F E A

Számpiramis

11 + 9

6+5 5+4

4+2 3+1

Könyvet nyert: *Rózsa Barbara* (Kaszony), *Német Dóra* (Palágykomoróc), *Nyisztor Vivien* (Gállocs), *Szencsik Gréta* és *Úr Ferenc* (Botfalva), *Mata Barbara* (Halábor), *Doktor Klára* (Rákos).

Katica, karmoljon meg a cica!

Előző két lapszámunkban játékos nyelvi pályázatot hirdettünk. Azt kértük, gyűjtsétek össze s küldjétek be az általatok ismert, használt névcsúfolókat, különös tekintettel a ma divatos keresztnevekre. Mivel egyetlen gyűjtés sem érkezett, kedvesnőnkül közöljük **Weinrauch Katalinnak** a pályázat hatására írt névcsúfolóit.

Erik, famobilra telik!

Bettike, virul, mint az estike!

Adrienn, mikor kimegy, sosincs benn!

Kornél, lapáttal sőt ennél!

Bence, kormos a kemence!

Vanda, kész minden kalandra!

Anita, földre dobja a hinta!

Melinda, fut, akár a tökinda!

Hajnalka, kakas kelti hajnalban!

Dzsenifer, rozsdás biciklin teker!

Zoltán, szó akadt a torkán!

Evelin, ne bambulj el a semmin!

Renáta, szeplő nőtt a hátára!

Dóra, elüti egy óra!

Ildikó, kilyukadt a ládikó!

Norbert, karós paszuly elvert!

Kriszti, nem áll jól a hiszti!

Abigél, abajgástól jót remél!

Réka, rád borult a létra!

Barbara, nyugább, mint az agara!

Balázs, belemart a darázs!

Melissa, tejfelt köcsögből issza!

Anita, folyó vizét kiissza!

Patrik, pincelyukban lakik!

Kincső, ágyad alatt vascső!

Johanna, piros jonatán alma!

Nikolett, pulykatollal sepreget!

Aleksza, pénzre ásít a buksza!

Biborka, bodor haján kalapka!

Gergő, füled két nagy csengő!

Richárd, fába szorult bicskád!

Glória, fejedén pléh glória!

Jácint, mindig ufót lát kint!

Pálma, megrúgott a láma!

Noémi, nyusziától is tud félni!

Valér, szakállá térdig ér!

Ivett, kenyérmorzstát evett!

Milán, málnalevest kíván!

Zita, lyukas lisztes szita!

Zsombor, hol a két hordó bor?

Csilla, rozsdás a favilla!

Dorina, tele tányér hajdina!

Az én édesanyám

Az én édesanyám a legjobb a világon,
szeret, imád mindig, minden áron.
Az emberből sok van, fiúból, lányból,
de belőle csak egy van, ki nekem legdrágább e világon.

Simon Szidónia, 4.osztály, Déda

Lágyítsd meg a szívedet!

(Boldog anyák napját!)

Szeretet szálljon a szívedre, béke szálljon a lelkedre!
Boldogság szálljon a családra, egészség szálljon a világra!
Áldott jók legyetek, rosszat ne tegyetek!
Csak a jó lágyítja meg a szíveteket.
A rossz nem segít rajtad!
Gonosznak lenni könnyű, de jónak lenni nehéz.
Légy jó! Legyen benned szeretet!
Szeretet szálljon a szívedre, béke szálljon a lelkedre!
Boldogság szálljon a családra, egészség szálljon a világra!
Minden jó szálljon anyukám arcára.

Simon Szidónia, 4.osztály, Déda

Tüzet viszek, ne lássátok!

Ez a játék sok futást igényel. A gyermekek körbe állnak, majd leguggolnak. Egyikük zsebkendővel a kezében elindul a körön kívül, a többiek énekelnek.

*Tüzet viszek, ne lássátok,
Ha lássátok, ne mondjátok!
Lányok, megég a ruhátok!*

A körbejáró gyerek ledobja a zsebkendőt valamilyen guggoló gyerek háta mögé. Ha a játékos észreveszi a mögéje dobott zsebkendőt, felkapja azt, és futva a másik után ered. A zsebkendőt ledobó játékos feladata, hogy annak a helyére guggoljon, akinek a háta mögé ejtette a zsebkendőt. Ha nem sikerül, azaz megfogják vagy a zsebkendővel megütik, újra ő hordja körbe a zsebkendőt.

Ha a guggoló játékos nem veszi észre a háta mögé dobott zsebkendőt, amíg a másik körülmegy és visszaér a ledobott zsebkendőhöz, ő lesz a záptojás: be kell ülnie a kör középebe, és addig marad ott, amíg más játékos nem kerül a helyére, azaz nem lesz egy újabb záptojás. A játék addig folytatódik, míg meg nem unják.

Elvesztettem zsebkendőmet

A játékosok kört alkotnak. Egyikük a kör közepén áll. Énekelnek:

*Elvesztettem zsebkendőmet,
Megver anyám érte.
Aki nekem visszaadja,
Csókot adok érte!*

A kör közepén álló gyerek kiválaszt egy játékos, és a kör középre viszi. A többiek ezt éneklük:

*Szabad péntek,
Szabad szombat,
Szabad szappanozni,
Szabad az én galambomnak
Egy pár csókot adni!*

Amíg énekelnek, a körben állók táncolnak, majd megölelik és megcsókolják egymást. Utána a játék kezdődik előlről.

Dominózzunk!

A	S	N	Á	J	L	S	A	J	R
O	Á	B	R	Z	T	V	B	É	S

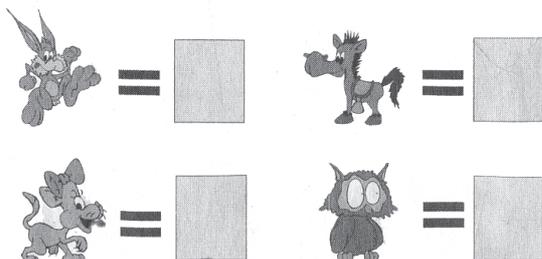
Rendezzék olyan sorrendbe a dominókat, hogy egy közmondás kerekedjék ki a betűkből.

Állati számtan

A négyféle állat, négy sorban és három oszlopban látható. Minden állatot egy-egy számmal kell helyettesítened, mégpedig úgy, hogy a számok összege a sorokban és oszlopokban, a szürke mezőkben lévő szám legyen.

Annyit segítünk, hogy olyan sorban érdemes elkezdni a találgatást, amelyben csak kétféle állatka van, vagyis az egyik kétszer szerepel.

			9
			6
			7
			8
6	13	11	

Fölösleges kacskaringók

Az alábbi túlbeszélte szerkezeteket érthetőbben, tömörebben, egyetlen szóval is ki lehet fejezni. Hogyan?

befejezést nyer
nagy értékkel bír
kifogást emel
javítást eszközöl
megfontolás tárgyává tesz
döntést hoz

Hányan vannak

Keressétek meg a társaik közé rejtőzött gyerekeket!

MÓNIKA - TÓDOR
MARGIT - TAMÁS
NÁNDOR - KATAKALIN
RÓBERT - ALADÁR
ÁBEL - LAJOS
ARANKA - TIBOR

Betűtöltő

Töltsd ki az üres négyzeteket úgy, hogy függőlegesen és vízszintesen is értelmes szavak keletkezzenek!

T		T		T	*
	M		L		T
L		G		L	
	L		M		L
*		Z		K	

**Beküldési határidő:
2012. június 15.**

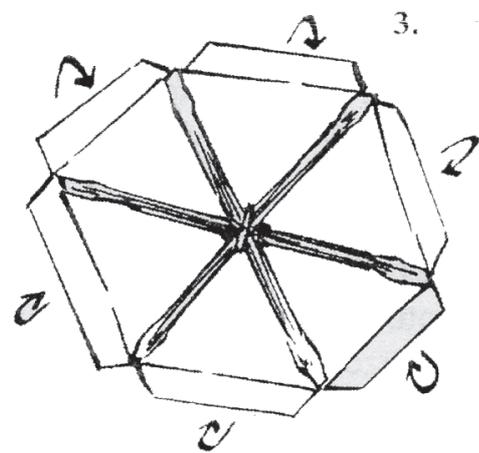
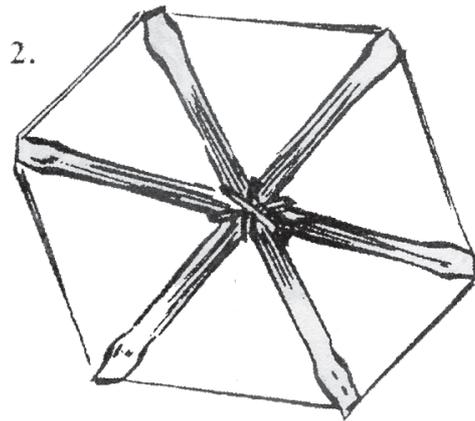
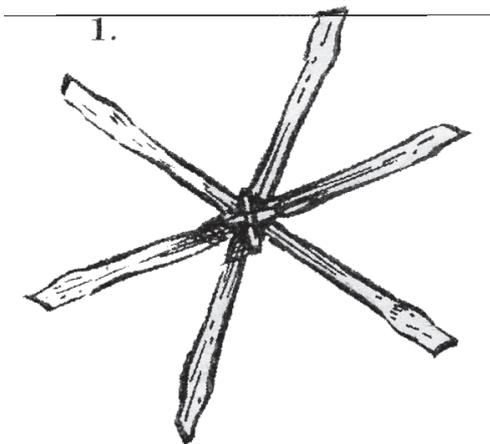
Papírsárkány

Minden gyerek kedvelt játéka, amit most te is elkészíthetsz.

Anyagszükséglete: 3 hosszú nádszál, csomagolópapír, csiriz (liszt és víz keveréke), spárga, papírcsíkok.

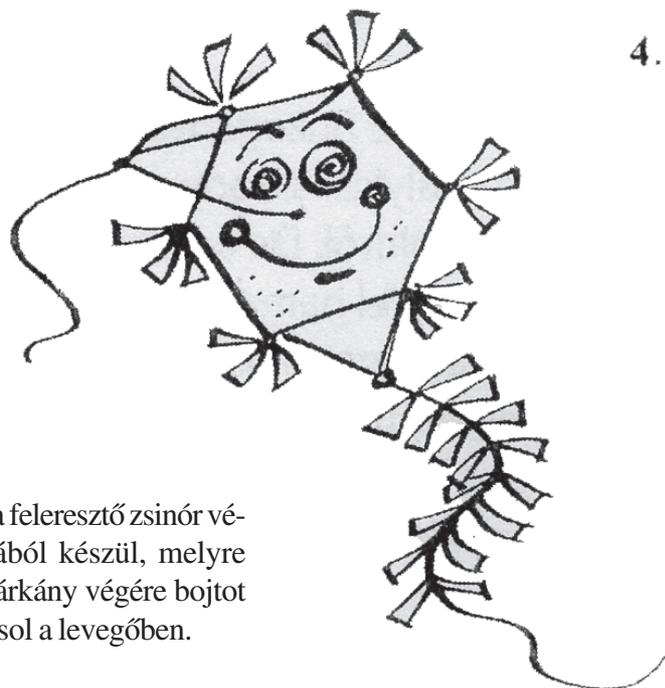
Elkészítése: A nádszálakat vágjuk egyenlő hosszúra úgy, hogy mindkét végükre jusson csomó, és a csomó után még kétujjnyi üreges szár! Helyezzük őket egymásra az 1. ábra szerint, és kössük össze mindhármat a közepén!

A nádszálak végeit késsel be kell vágni, majd a bevágásokon át egy madzagot körbevezetni. (2. ábra)

A vázat rátesszük egy csomagolópapírra, és körberajzoljuk úgy, hogy a papír 2-2 ujjnyival hosszabb legyen mindenhol a váznál. (3. ábra)

A kantár 3 egyenlő hosszú madzagból áll. Egyet középre kötünk, kettőt pedig a sárkányarc felső nádvégeihez. Szabad végüket összehurkoljuk csomóba a sárkány díszített oldalán. (4. ábra)

Ehhez a csomóhoz kötjük a felelesztő zsinór végét. A farok és a fül spárgából készül, melyre papírcsíkokat kötünk. Ha a sárkány végére bojtot erősítünk, akkor nem bukdácsol a levegőben.

Kányádi Sándor

Napsugár-hívogató

Tavasztó, nyárelő, meggyet érlelő,
mézillatú napsugár, bújj elő!

Tavasztó, nyárelő, mézet pergető,
búzasárga napsugár, bújj elő!

Tavasztó, nyárelő, búzát érlelő,
barna bőrű napsugár, bújj elő!

Tavasztó, nyárelő, bőrünk perzselő,
júniusi napsugár, bújj elő!

Donászy Magda

Anyák napján

Rózsa, rózsza, rózsafa,
nyílj ki holnap reggel.
Hadd kössek
bokrétát,
mire anyám felkel.

A hajnali fénysugár
bíborszínre fessen,
csillogó
harmatcsepp
szép szirmodra essen.

Rózsa, rózsza, rózsafa,
nyílj ki holnap reggel.
Hadd kössek
bokrétát,
mire anyám felkel.

Juhász Magda

Anyu ölében

Jó itt télen, jó itt nyáron,
nincs is jobb hely a világon,
itt ringatózni lehet,
hallgatni szép éneket.
Mikor vidám kedvem támad,
vagy ha rám tör a búbánat,
oh, milyen jó itt nekem,
nyugalmat lel a szívem.
Olyan meleg, olyan puha,
jó az öledben, Anyuka!
Átölellek, hozzád bújok,
a füledbe titkot súgok,
hogy szeretlek, édesanyám,
ölelj, vigyázz sokáig rám!

Balogh József

Tavas

Fészket rak a jó idő,
gólyanép is haza jó.

Itt totyog a patakpart,
a sok vadlúd vele tart.

A Nap szeme ide lát,
kedvet nyílik a világnak.

Hóvirágom tavaszol,
szívem zenét zakatol.

A park csupa szerelem,
benne magam keresem.

Fakanál-napraforgó

Anyák napi ajándékötlet

Hozzávalók: 1 db fakanál, sárga és zöld filc vagy sűrű szövésű vászon, festék, ragasztó, olló, sablon.

Elkészítés: A fakanál nyelét zöldre festjük, a fejét barnára. Megfestjük a virág arcát – szemeket, száját és pöttyöket.

A sárga és zöld textilből kivágjuk a virág fejét (szirmokat) és a leveleket. Ha megszáradt a fakanálon a festék, akkor ráragasztjuk a fejére a szirmokat, a szárára a leveleket.

Találós kérdés madarokról

Dalolva száll az égbe fel,
röptében is énekel...

(pacsirta)

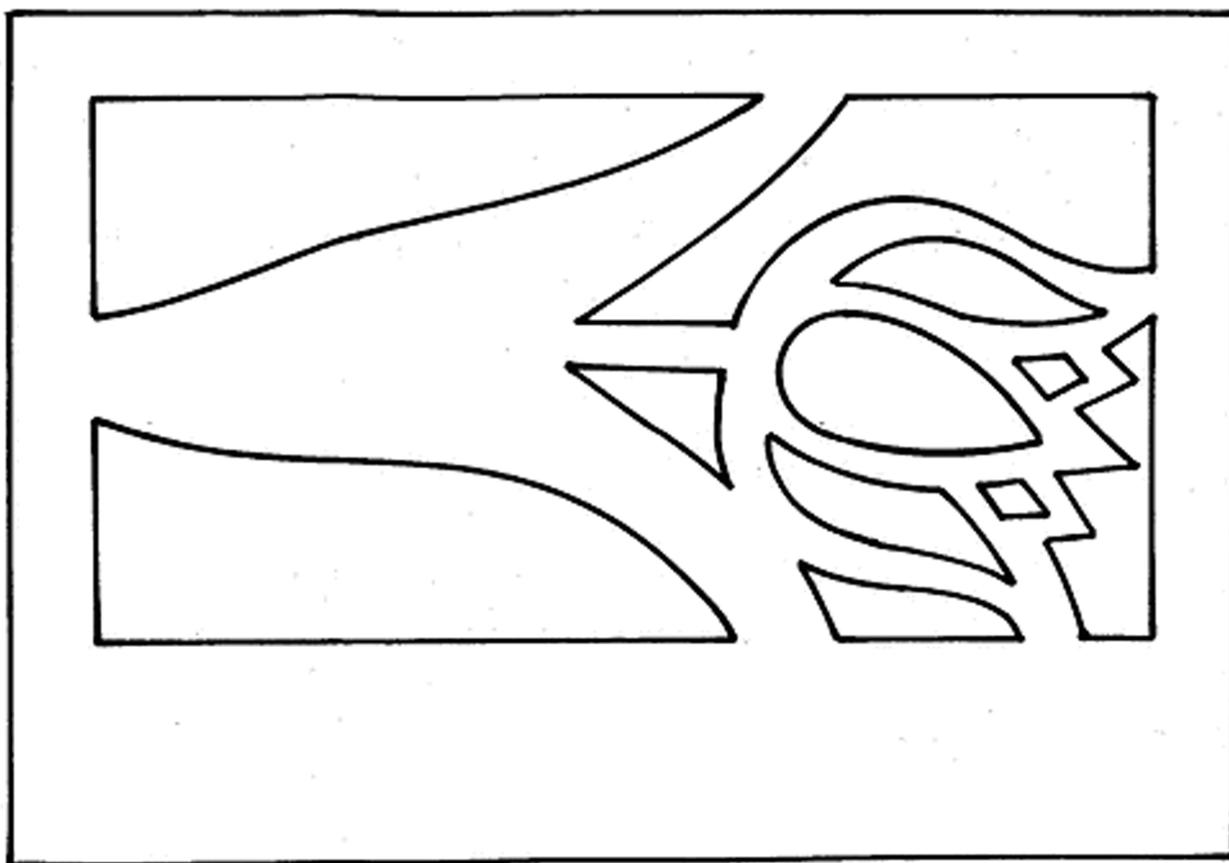
Fúr, farag, de mégsem ács,
kopog, mint a kalapács,
fák orvosa, doktora,
erdőben az otthona.

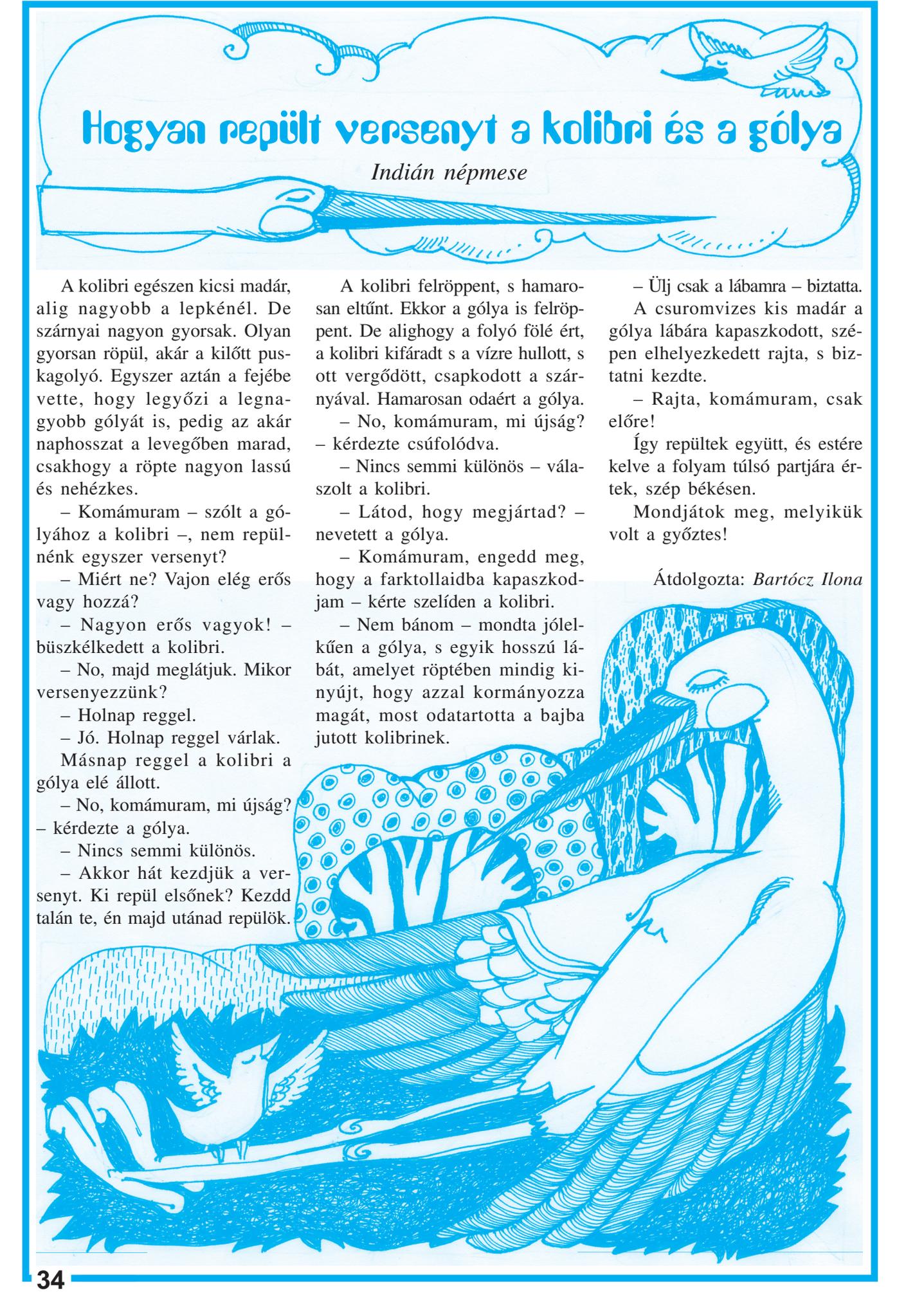
(harkály)

Szürke színű a ruhája,
nem repül el Afrikába,
itt marad a téli fagyban,
magvakon él a nagy hóban.

(veréb)

Kirigami képeslap

Hogyan repült versenyt a kolibri és a gólya

Indián népmese

A kolibri egészen kicsi madár, alig nagyobb a lepkénél. De szárnyai nagyon gyorsak. Olyan gyorsan röpül, akár a kilőtt puskagolyó. Egyszer aztán a fejébe vette, hogy legyőzi a legnagyobb gólyát is, pedig az akár naphosszat a levegőben marad, csakhogy a röpte nagyon lassú és nehézkes.

– Komámuram – szolt a gólyához a kolibri –, nem repül-nénk egyszer versenyt?

– Miért ne? Vajon elég erős vagy hozzá?

– Nagyon erős vagyok! – büszkélkedett a kolibri.

– No, majd meglátjuk. Mikor versenyezzünk?

– Holnap reggel.

– Jó. Holnap reggel várlak.

Másnap reggel a kolibri a gólya elé állott.

– No, komámuram, mi újság? – kérdezte a gólya.

– Nincs semmi különös.

– Akkor hát kezdjük a versenyt. Ki repül elsőnek? Kezdd talán te, én majd utánad repülök.

A kolibri felröppent, s hamarosan eltűnt. Ekkor a gólya is felröppent. De alighogy a folyó fölé ért, a kolibri kifáradt s a vízre hullott, s ott vergődött, csapkodott a szárnyával. Hamarosan odaért a gólya.

– No, komámuram, mi újság? – kérdezte csúfolódva.

– Nincs semmi különös – válaszolt a kolibri.

– Látod, hogy megjártad? – nevetett a gólya.

– Komámuram, engedd meg, hogy a farktollaidba kapaszkodjam – kérte szelíden a kolibri.

– Nem bánom – mondta jólelkűen a gólya, s egyik hosszú lábát, amelyet röptében mindig kinyújt, hogy azzal kormányozza magát, most odatartotta a bajba jutott kolibrinek.

– Ülj csak a lábamra – biztatta.

A csuromvizes kis madár a gólya lábára kapaszkodott, szépen elhelyezkedett rajta, s biztatni kezdte.

– Rajta, komámuram, csak előre!

Így repültek együtt, és estére kelve a folyam túlsó partjára értek, szép békésen.

Mondjátok meg, melyikük volt a győztes!

Átdolgozta: *Bartócz Ilona*

Rájlík Dóra, Beregszász

Biloscsuk Erika, Beregszász

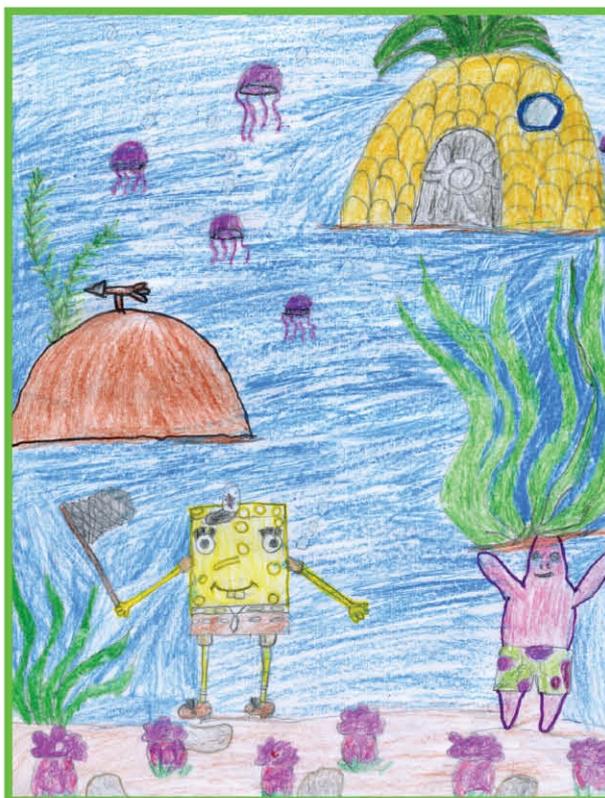
Kosztel Edina, Beregszász

Máté Katalin, Beregszász

Juhász Anasztázia, Sislóc

Nógrádi Miklós, Sislóc

Máté Vivien, Izsnyéte

